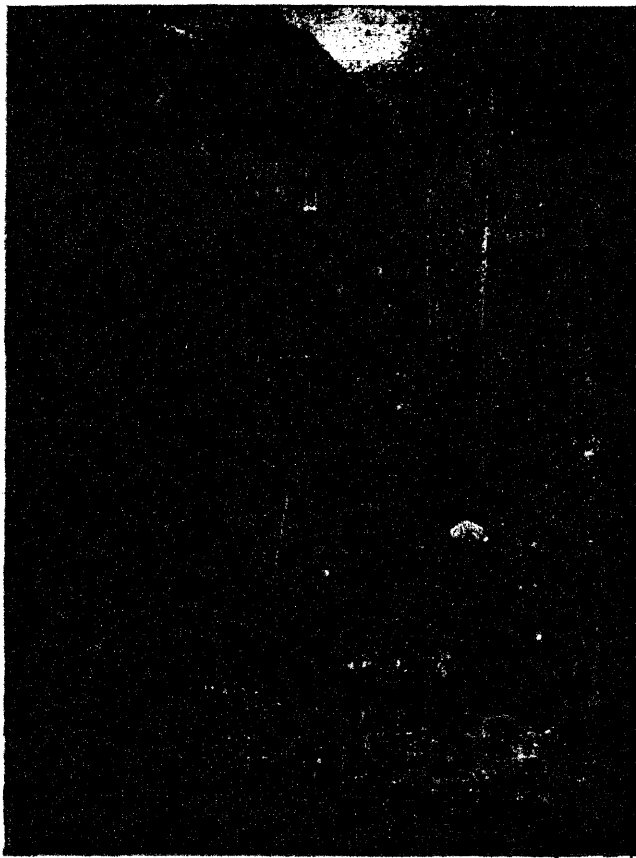

• MAM
BER •

ROMAN

№

L
I
H
A
V
Õ
T
T
E

7

N
U
M
B
E
R

Hans Ludewig. Elewusrikas nurk.

SP
9592

KIRJASTUS-OSAÜHISUS "ARENG"
TALLINN, 1929. A. VIII. AASTAKÄIK

Hind 40 senti.

Tallinna Krediit Pank

Tallinnas, S. Karja tän. 20.

Telegr. aadr. „KREDITBANK“

Panga telef. keskjaama väljakutse: „KREDIITPANK“

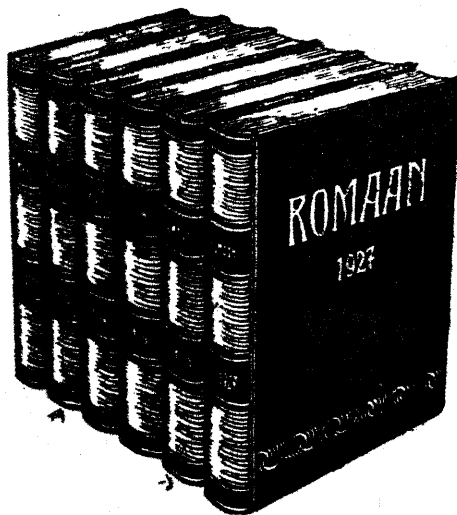

Ilmakuulsad
„Dürkopp“
ja rootsi
„Hermes“
jalgrattaid

soovitab

O-ü. „Systema“

Tallinn, Raekojaplats, 5. Tel. 709.

Täiendage oma raamatukogu
köidetud „Romaan'i“ aastakäikudega:

Aastakäik	1922	llu- ja poolnakkõites	700.
„	1923	„ „ „	900.
„	1924	„ „ „	950.
„	1925	„ „ „	950.
„	1926	1927 ja 1928 a.	950.

Kõitmata 200 mk odavam. Saada kõigist suur-
rematest raatkpl. ja talitusest, **Müürivahe**
tän. 16, telefon 12-53.

Rotmaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Zane Grey: Wiimse meheni. — W. Bergsöe: Wennad. — Otto Anthes: Kordula. — P. Grünfeldt: Hiline kewade. — Christoph Mickwitz: Tänu. — Aga. — Soomlaste sõjaline abi Eesti wabadussõjas. — Lajos Palasti: Abielusobitaja. — G. W. Beyer: Draama. — Kurt Martin: Prokuröri tütar.

Nr. 7 (169)

Aprill 1929

VIII aastakäik.

Wiimse meheni.

Ameerika kirjaniku Zane Grey romaan.

7

"Tähelepanna!" hüüdis ta teistele meestele. "Ääen tolm... Nad roomavad läbi kraami, on peaaegu juba laagedal kohal mäekünta ääres... Nägin püüsinud ja musta tšabarat — veel rohkem tolm. Nad hüüwad mäekünta varjus lähemale."

Jeani tähelepannetuid tõendafid waljus hääled ja siis paksud, kollased suitsupilved, mis tõufid mäekünta kõrgema ja wõsalisema ääre tagant, ning need tumistafid ühtlasi igatuguse hädaohu hulljulget põlgamist.

Ukfi märkas Jean wõsastiku äärel tiiresti mõõdalibijawat kirjat täppi. Ta närwid tõmbufid pingule nagu piitkandõrid.

Sis astus kõrge lastwuga mees, ilma kübarata ja lumeta, lagedale. Väike paistis ta heledatele fassis juustele. Daggs.

"Hei, teie — — Jõbelid!" mõirgas ta pillawa julgusega. "Tulge wälja ja wõidelgel!"

Wälkirelt haaras Jean pääsi palgeste ja lastis. Ta nägi Daggsi peast heledaid juukse-tutte lendawat. Nägi punast werejuga. Siis tõlafid ta feltimeeste tiired paugud. Kõik tabafid nad rõõwli kõitumat teha, kuid Jean teadis jänge rõõmuwärinaga, et tema kuul oli surmanud Daggsi, enneku teised kolm tabafid. Daggs lauges ettepoole, ta käewarred ja pool teha rippufid mäeküntale. Siis tõmbafid rõõmlid ta kraami tagasi. Kõhufid karedad hüüded, kohale tõufis kollane tolmupilw.

"Daggs!" hüüdis Gaston Jõbel. "Sa puhufid ta peajuu õhku, Jean See oli selgelt näha, meie raistafime asjatult pääsiprohtu."

"Ta pidi olema hull wõi joobnud, et jookfifid sel wiisil meie püüfide ette ja meid wälja kutjus!" ütles Blaisdell raskesti hingates.

"Arizona on halb pind tehhaslastele," wastas Jõbel karedalt. "Siig rahulik. Loomawar-gad muustawad wõitlemise. Ja ma usun, Daggs oli kõik unustanud."

"Daggs oli sama hull kui Guy ja Jacobs," ütles Jean. "Nad olid liig julged ja tema oli joobnud. Nad olgu meile õpetufeks."

Jean oli oma astudes whistyt haistnud. Will oli suur joodik ja isagi polnud alkoholi wastane. Ka Blaisdell jõi juhuti palju. Jean tegi waitides õtufeks mitte mingi hüna eest lubada, et alkohol nende wõiduwäljawaated luhta ajaks.

Püüfid paufafid ja mäekünta serwal tõufid faja jala ulatuses suitsupilwefesed ülles. Kuulid wilistafid läbi toorelt lõttu lõõbud aknaraa-mide, pörfafid wastu rasfet usti ja üks lendas Jeani ees läbi fawi tõe palgi wabelt ja oleks teda peaaegu tabanud. Järgnes teine kogupauk, siis kolmas. Rõõmlitel olid mitmelaengulised tuleriistad ja nad tühjendasid magasiine. Jean muutis seisukohta. Teised kasutafid ta tarka liigutust. Kogupaugud olid sulanud ainfsaks, lastamatuks, ragifewaks määraks. Siis jäid

paugud äkki wait; tuli lohutaw waitus. Blokk-maja oli tolnu täis ja sellega segunes püssirohujuits kaitstjate püssideist. Jean kuulis laste poollämbunud hingamist. Nähtawasti olid nad juures hirmus. Kuid nad ei nutnud. Naised olid tinnad.

Wali hääl kostis mäekünka tagant.

„Tulge wälja ja wõidelge! Kas tahawad Jsbelid end lanmastena tappa lasta?“

See pilkaw wäljakutse jäi wastamata. Jean läks oma kohale afna juure, ta seltsimehed järgnesid ta eeskujule. Ja nad olid wälja waadates äärmiselt ettemaatlikud.

„Urge laske, poisid, nii kaua kui kedagi ei näe,“ ütles Gaston Jsbel. „Oh! muutuvad nad warsti ettewaatamatuks. Muudugi, Jorth ennast küll ei näita.“

Loomarööwliid ei annud enam ühiseid kogu-pauke. Üksteise järele hakkasid nad mitmest juunast lastma, ja nad ei sihtinud halwasti. Paar kuuli lendasid läbi akende ja porkasid wastu seinu; paar teist puristasid aknaraamide serwad; ja juurem oja tungis läbi palkide pragude. Jean märkas aegamööda, et need hädaohklikud paugud mitte juhustlikud polnud. Nad olid hästi sihitud ja tabasid enamasti weidi pörandast kõrgemal. Rawalad rööwliid olid mõned ülihead lastjad kaasa wõtnud ja need otjised maja esiküljel nõrgemad kohad wälja. Kui Jean poleks maas lamanud, oleks ta faks korda tabatud olnud. Siis tuli talle mõte teatavas kõrguses poste palkidesse lüüa ja kuna ta neil põlwitas, wõis ta afna ülemisest äärest wälja waadata. Kuid see seisukoht oli raske ja wõimata oli teda kaua kinni pidada.

Ta kuulis, kuidas üks ta seltsimeestest kuulist tabati. Haawatu, kes ta oligi, ei teinud häälteki. Jean pööras ümber. Bill Jsbel hoidis olast kinni; ta särgist paisisid punased plekid. Ta waatas Jeani otja ja raputas pead; nähtawasti ei pidanud ta haawa tähtsaks. Naised ja lapsed lamajid, nagu wastu maad, ja ei näinud, mis sündis. Igatahes tahtis Bill ära hoida, et nad sellest waheruhumiseft teada ei saaks. Blaisbell sidus Willi merise öla kaelarätifuga kinni.

Rööwliite tuleandmine kestis, iga paari minuti järele tuli pauk. Jsbelid ei wastanud neile paukudele. Päikese loodumisel, kui piirajad rahutuks wõi lohakaks näisid muutumat, lastis Blaisbell mingisugusele liikuwale esemele wõjasa; ja Gaston Jsbeli hiiglasuur pühwlipüts raskus.

„Ho, mis teewad nad pimeduses ja mis teeme meie?“ urises Blaisbell.

„Ma ei usu mitte, et nad meile kallale tungiwad,“ ütles Gaston.

„Nad wõiwad omid põlema süüdata,“ ütles Bill Jsbel. Ta oli teistest süngem; teda näis rõhuvat salamure.

„Ho, Jorthid on pahad poisid, aga et nad meid elusalt põletawad . . .“ wastas Blaisbell.

„Te tunnete Jorthisid halwasti!“ hüüdis Gaston Jsbel. „Ta mülitks mind heameelega elusalt.“

Nii wesklesid nad päikese loodumise ja õhtuleku wahel. Jean Jsbelil oli wähe öelda. Ta kaalus mitmesuguseid wõimalusi. Pimedus muutis piirajate manöowrit. Nad asetasisid neli inimest neljale kohale omide ümber; ja iga paari minuti järele andis üks neist eelpostidest tuld. Kuulid tungisid palkidesse, tegid Jsbelitele wähe muret.

„Jean, mis ja sellest asjast arwad?“

„Om. Nad teewad ettewalmistusi pikaks wõtluseks. Ja nad lastewad ainult, et me teak-sime, et nad on walwel.“

„Ma! Ja mis wõime me teha?“

„Ma tahan neid poisje lähemalt näha.“

Gaston Jsbel terwitas poja kawatjust rahulolewa urisemisega.

Wäljaspool blokkmaja walitses pilkane pimedus. Naistel oli wesi ja söök käepärast. Jean walwas terawasti oma afna juures, kuna ta söi oma liha, leiba ja jõi piima. Lapsed, wäsinud pita päewa äremüsteft, uinufid lõpuks magama. Naised fofistasisid taha omas murgas.

Wastu kella üheksat andis Jean teada kawatfufest uirimistekonnale minna.

„Päewawalgel on nad meist üle, isa,“ ütles ta, „kuid mitte õffel.“

Jean sidus wõõ ümber, milles oli rewolver, jahmuga ja padrunid, wõttis püssi kätte ja läks läbi kõõgi öue. Öõ oli harilikust pimedam, seft oja tähtedest oli pilwede warjus. Jean toetus omni seinale ja ootas, kuni ta silmad olid harjunud pimedusega. Nagu indiaanlanegi wõis ta õffel kaunis hästi näha. Ta tundis iga üksikut täppi asunduse ümbruskonnas, onne, kuure, künkaid, iga posti, palki, puud ja kaljut. Kui ta oli oodanud umbes meerand-tundi — wahemaal langefid mitmed paugud mäekünka taga ja pauk iga nelja eelwahi püssist, — läks Jean hiilwal sammul uirimistekonnale.

Ta jäi esiteks omniseinte warju, kasutas siis wiljapuude teed ja lõpuks tihedaid pöösaid kaitfena. Siin, sügawasti maha kummardades, peatas ta, et luurata ja kuulata. Ta oli müüd awatud maastiku serwal, tema ees oli taha kerkiw orusein. Selgesti nägi ta seedrite ja kadakate tumedaid täppe. Blokkmaja põhjapool fahwis tulekiir läbi pimeduse ja tõlas pauk.

Jean kuulis, et kuul löi vastu palke. Siis laotus waitus üle ühiku asunduse ja pimedus lehwis musta rätikuna maa kohal.

Jean uuris hoolega pimedat, hallmusta maa-ala, mis oli ta ees, ja siis maastikku selja taga. Nii kaua kui tihedad warjud tal taga olid, polnud teda näha. Ta libises peidupaigast wälja ja jõudis kuulmata sammudega esimese kadakapöösani. Siin ootas ta kannatlikult ja liikumatult rõõwliste järgmist paukude rida. Peale teist pauku läänest pööras Jean paremale; pöösab, wäikesed kadakad ja ühikutud seederid katfid maaala, mis oli Jeanile väga soodne, sest tal oli kawatus ringi hiilides tolle rõõwli selja taha jõuda, kes sel küljel wahti pidas. Jean ronis künkale, libises teiselt poolt alla, pööras pahemale ja ronis aeglaselt tagapoolt kohani, kus lootis leida rõõwli. Piff harjumus wälisõhu eluga nii päewal kui ööl olid ta suunameelt samuti täiendanud kui nägemisewõimetti. Esimene tulekiri, mida ta nüüd nägi, tõendas talle, et oli otseteed oma mehe poole sammunud. Jeanil oli kawatus selle Jorthi trobikonna liikme juure hiilida ja teda hääletult noaga tappa. Kui kawa õnnestus, tahtis ta järgmiseni eelwahini hiilida. Ta pani püüsi kõrwale, roomas kätel ja põlwedel edasi, hääletult nagu kass. Minult aeglaselt lähenes ta. Ta pidi teed hoolikalt walima, et oks ei ragiseks ega kivi ei langeks. Ta nahtsed riided ei teinud sahinat, kui ta pöösastest mööda hiilis.

Jean nägi rõõwli. See istus mäekünkal teist wäikest sihti ja oli ühki. Jean nägi paberossi hõõgumat otsta, mida mees suitsetas. Maa künkal oli kaljune ega polnud Jeani kawale eriliselt kohane. Ta pidi loobuma mõttest rõõwli juure hiilida. Mille järele ta aeglaselt ja kannatlikult tagasi pööras, et püüsi tuua.

Kui ta jälle tagasi pööras, sündis see weel aeglasemini kui enne, sest et püüsi teda tahtis. Kuid tal läks korda kõige wähematti häält ära hoida ja ta jõudis lõpuks sihi serwale, et uuesti näha rõõwli tumedat siluetti taewal. Kaugus polnud suurem kui kakskümmendwiiis meetrit.

Kui Jean põlwili tõusis ja püüsi ettemaatlikult üles tõstis, et kadakaokstest hoiduda, tufatas taft äkki läbi uus tundmus walju wiha kõrwal Jorthide vastu. See oli piinarikas tundmus, mis täitis teda seesmise nõrkusega, külma, julma, mõitmatu tundmus. Kõik, kui see mees oli Ellen Jorthi isa! Jean langetas püüsi. Ta löi ta vastu põlwi. Siis hakkas ta kogu kehast warisema. Inestustärataw äratundmine, et ta ei tahtnud tappa Elleni isa — et ta seda ei suutnud, — ilmutas Jeanile ta armastuse meelheitwalt iseloomu. Sel otjustamatuse julmal filmapilgul, mil ta teadis, et ta

Dr. Defner. Wõrumaa motiiv. Paljundatud Leonar tselloidiini paberil.

indiaanlik kawalus ja õnawus oli talle annud suure edu. Jorthide üle, taipas ta täiel määral oma imelisi, lootusetut ja wastupanematut armastust selle tüdrukü vastu. Ta ei katsumud enam seda maha salata. Nagu õõ ja ühki padrik ta ümber, nagu Jorthide ja Jabelile mõitluse paratamatus, oli ta armastus tõsiasi, tõelikkus. Ta sõstas oma hingele korma — ta ei mõinwat Ellen Jorthi isa tappa; kas Jabel mõi mitte, ta ei mõinud seda jaheda kaalumisega teha. Ja mispärast mitte? Wastus jäi tulemata. Kas ei tegutsemid ta trundusetult isa kallal? Dal polnud ühtegi lootust Ellen Jorthi kord mõita. Ta ei tahtnud sellise iseloomuga tüdrukü armastust. Kuid ta armastas teda. Ja ta pidi mõitlema selle kire salakawala ja saladusliku suurenemise vastu. See waldas teda juba. See tegi taft argpüüki. Läbi ta hinge ja südame libises mälestus Ellen Jorthist, ta ilust ja ta weetlemusest, ta julgusest ja liigutawast pelglikkusest, ta häbist ja alandusest. Jean tõstis näo taewa poole, tundetult kahwatute tähtede poole, tumesinise taewalaotuse lõpmatuse sügawusse. Ta arwas tundwat, et oli ainult pisitilluke osa loodusest. Mis oli tema, mis oli ta kättematsumulune isa, mis olid waen ja krig ja mõitlus wõrrelbes selle nimetu, lõpmatu ja igawese Midagiga, mida ta tundis sel süngel filmapilgul?

Kuid rõõwliid — Daggs — Jorthid —

nad olid tapnud ta wenna Guy — toorest ja julmalt. Guy leinas furmalt aasal, Jeani mängusõbrane ja lemmikmehed. See mõtlus oli weritel algusel. Jean mõttis julguse kofku. Kuum meri wookas tal jälle läbi soonte. Kätemaksu naine ja wägew leel leegitses ta südames. Ja ta wenna teraw mõel ravis kowu, julme ohuseid. Ta pidi tappa, las ja millal mõis. See mees oli küll wacwast Ellen Jorthi isa. Jorth oli wisi poategelaste juures ja juhtis mõitlust. Jean mõis selle eelmahi maha lasta ja rõõmlik pidasid ta wenna oma kaaslaste korrapärawaks signaaliks.

Kiirelt tõstis Jean piisi üle, hõltis tumedale kogu, wacwast teretuls ja hõlmaks ja lasi. Peale paugu kowis ta ja pööras minema. Ta ei hoolunud paugu tulewusest. Kleepim higi niifutas ta wäga, ta küsi, ta rinda. Hirnis, tinaraste tundmis loomas ta hõlmast. Oodus oli annud tolle indistantside anded, kuid et ta neid andeid selleks otstarbeks kasutas, see täitis ta hinge mõitluseloga.

Siiski walitses teda Jabelite meri. Tuul puhus jahedalt ta näkku. Koorem ta õlgabel näis kergewemat. Tasasemaks muutus sojin ta kõrwades. Ja kui ta oli jõudnud ettemaatliffude sammudega puuwiljaani, olid kõik ta tehajõud walmis kohuse täitmiseks, mis teda wotas. Määr oli tõusnud ta juurdlema Mäna ja teguimehe mahale.

Ta läks üle tänawa, hoidis end tuuride läänepoolse rea poole ja jõudis lõpuks aasale. Hääletult hõltis ta läbi rohu, sama ettemaatu-lega, mis ta künkal oli tarwitawud, ainult et ta siin harwemini peatas ja ta weidi kiiremini edasi jõudis. Jean kawatsetes ifka laugemale paremale roomata, kuni oli jõudnud mäefünka lõpuni, mille taga rõõwlik warju olid leidnud. See kraaw oli kawatsetusega ehitatud, et kemade hlawesi ja sumel äitelawihmad mäest alla ei woolaks ja aasajid oma alla ei matak.

Jean oli effimud ja leidis, et oli jõudnud mäefünka pahemale poole, asjaolu, mis teda aga rebutaks ei teinud. Ta jäi tükkis ajaks lamama ja kuulatas. Jälle kuulis ta hääli. Mõne sekundi pärast tajas paat. Ta ei näinud tulehõlki, kuid ta arwas wälja, et paat oli laugemud maia esiküljel.

Jagnew weerandtund näitas Jeanile, et jagnew eelmahi mäefünka korguselt lasti, umbes witaatimend meelit eemal ja et teine joda Mesamet kohal täitis, mis oli nähtawasti ainult paar meelit eemal. Kaks kaabakat läheskõiki. Sellega polnud Jean arwestanud. Ta kaalus küll aega, mis kõige parem teha oleks, ja otustas lõpuks tagapooll nende juure hiilida ja wacwast nii lähedale, kui sekutord lubas.

Kraaw mäefünka taga otustus mugawaks teeks, et waenlaste juure hiilida. Ta oli kuim ja liiwane, umbritsetud kõrgest umbrohust. Minult takistus oli, et kuimad umbrohu wared sahinat mõisid tekitada. Et sellest raskusest pääseda, lookles Jean usfina edasi, toll tolli järele, ning kestis kaua, eune kui ta filmas istuma mehe kuju, mis mustendas tumefünise taewa ees. Kolm korda oli see rõõmel piisi paugutanud, kuna Jean aeglaselt lähemale tuli. Jean wotas paar filmapiltu, lookles siis ifka lähemale, kuni mees polnud taft enam kui kakskümmend samm eemat.

Jean haistis tubakasuitsu, ei näinud aga piipu ega paberosi hõõguwat, sest mees istus seljaga tema poole.

„Kuule, Ben,“ ütles mees kaaslastele, kes kütitas paar meelit taft eemal maas, „mulle näib naljakas, et Somers enam ei lasse.“

Jean tundis ära Greavesi kuima, wenima hääle ja ta teha murklid tõmbusid framplikult kofku nagu paatril, kes walmistub hüppel.

Rahelkas peatükk.

„Kraawin fedasama,“ ütles teine. „Ja kas ei tõlanud wiinane paat liig terawalt Somersi 44-liseft?“

„Wõib küll olla — kui järele mõtlen.“

„Ho, tahan sinna hiilida ja waadata, mis seal on.“

Rõõwli tume kogu libises üle mäefünka ja kadus. Jean kuulis ta jalgabe pehmet Lohise-miift märjas rohus. Siis jäi kõik waitseta. Ta lamis kummuli maas, pale kiivas ja pidi siimi waewama, et näha Greavesi tumedat kogu mäefünkal. Ta tahtis Greavesi ühel wõi teisel witi-til tappa ja tal oli tahtejõud mehitut kirge alla juruda, mis sellisena ta rinnas iial mõlland. Aga kui ta rõõwli maha lastis, siis pidi see tegurwis ta kawa nurja ajama. Ta kawa, ku teisi eelwachte, kes blokkimajade peale tund andsid, maha lasta. Ta pidi järelikult katsuma meest kättega surmata. Ta ei taotanud aega, et imelift, surmawat loomufundi, mis hoidis teda oma wõimuses, nurina hakata. Kuid ta mõis- tis, et oli walinud kõige häbalikumama plaani Greavesiift lahtisaamisels.

Jean hingas sügawasti ja pikalt ning pidas siis hinge kinni. Ta lastis piisi lahti. Hääletult nagu helkur wari tõusis ta, ja tõmbas woa wõd wõhelt. Siis ronis ta kergesti, kiiresti mäefünkasi ülles. Greaves pidi olema kuulnud sahinat — motassimide pehmet, kiiret astumist, — sest ta tulkatas ja pööras ümber. Sel filmapilgul kargas Jeani pahem käewars nagu us Greavesi kullale ja surus enda tagewalt ta teela ümber. Et waha parem lasti

nuga hoidis, oleks Jean ainfa liigutusega mehele surmama lõpu teha võinud. Aga niipea kui ta käewars tundis kuuma, ümarikku kaela, tungis ta hinge sügawusest midagi hirmsat esile. Sest polnud veel küllalt, et tappa seda isa waenlast! Ihuline puudutus oli temas äratanud indiaanlase metšikud instinktid. Ja mitte ainult seda; kui Jean kistus wastupanewa teha wägewa jõuga tahapoolle, tundis ta sedasama imelikit wärinat ja sünget rõõnu, mis olid taht läbi hoowanud, kui ta rufitas tabas Simm Bruce'i nägu. Greaves oli pillkawalt naeratanud — ta oli Bruce'i alatuks laimdufi Ellen Jorthi juhtes kinnitanud. See oli rohkem kui waen, mis liikus Jean Jäbelis.

Greaves oli raske ja tugew mees. Ta pööras ümber, jalad ees, nagu lastfoga püütud härg. Kuid Jeani haare oli tugew. Nad weeresid mäeküntalt alla liiwajesse kraawi ja Jean jäi peale, teha õiges nurgas wastasest.

„Kaks lorda nuga, Greaves,“ juustab Jean. „Ustford Ellen Jorthi eest — ja teine lord Gaston Jäbeli eest!“

Jean waatas sätendawatesse silmadesse. Siis tõstis ta parem käsi laia noa. See läikis. Langes alla. Ja puuris sügawasti Greavesi kehasse.

Mehe raske, mustulõõs teha tufstas nagu krambis ja püüdis ennast üles ajada. Ta oli nagu loom walus ja õuduses.

Ta tõuge oli nii wägem, et Jean käewarre kaela ümbert lahti lastis. Greaves hulus poollambuwalt ja see hulumine kaswas aeglaselt, muutus metsikumaks ja selgemaks ning lõppes hirmsa surmahüüdega. Ta rabelis enese lahti. Suur nuga kargas haawast wälja — tiiresti ja osawasti ajas mees enese põlwili. Tal oli rewolwer käes, kui Jean ta uuesti kätte sai. Nagu karu tungis Jean temale kallale. Greaves lastis, aga ei saanud rewolwrit tõsta ega küljeli hoida. Jean lastis parema käe lahti ja tõstis noa. Greavesi tugewus sumbus hirmsas, karedas hüüdes. Weel lord paugatas ta rewolwer ja langes siis ta käest. Ta waarus. Jean lastis ta lahti. Ja Jäbelite waenkane langes nõrledes kraawi. Jeant filmas otšifid ta püssi; see läikis tähemalgusel. Ta haaras selle, hüppas mäekünta taha ja jooffis otšiteed omniude poole. Umberringi kuulutas Jorthi trobitõnd oma arewust ja wiha walju hulumisega.

Pimeduses paistis lattaed. Jean hüppas sellest üle, kihutas üle tänawa ja oli wõrsti esimese omni juures. Siin toetus ta seinale, et jälle hingata. Ta jüda wafardas ja näis olewat ta rinna jaoks liig suur. Kuum veri kees ja lümetas ta soontes. Hegi woolas taht ofana alla. Ta hambad olid ristid ja ta oli wäew

suud awada, et wabamini ja sügawamini hingata. Kuid need kehaliised tunded polnud midagi wõrreldes mäsuga, mis wõllas ta hinges. Siis lödmenes loomusund ja ta wõis jälle mõelda. Ta oli Guy eest kätte lastanud, oli Jorthide read harwemaks teinud, oli isa hooplemise tõestanud, ja see kõik andis talle teatawa rahulduse. Üks mõte aga wõlendas teda prinawa wõinuga, kibe tõstasi, et kättewas Ellen Jorthi laimajale ei wõinud häwitada kogu tahtlust, mis kaswas iga tunniga tema südames.

Ta kotas peatuuri, astus tööki ja sammus taha hüüdes wahoonesse.

„Jean! Jean!“ Ta isa wõrrele heli.

„Jah, ma olen tagasi,“ wastas Jean.

„Ja — kõik — korras?“

„Jah. Mut on jala küljes wälja hiimustus. Märkasid seda alles nüüd . . . See on weidi werine. Kuid ei tähenda palju.“

Jean kuulis tawafeid summe ja wõrrelewad känd haarasid ta järele. See oli öde Am. Neiu kaisutas teda. Jean tundis, kuidas kerkis õe tufsum rind.

„Ah, Am, ma pole haawatud.“ Ta surus õe enese wastu. „Seida maha ja katju magada.“

Onni mustas pimeduses saatis Jean õe nuka tagasi ja ta jüda oli ülitais. Ta ei wõtnud kõnelda, sest õe käte puudutus kättis teha kurwa aimdusega, et ta juhtumuse tulemused kuidagi ei muutnud waiste raskest seisukorda.

„Go,“ urisid Gaston Jäbel, kui oli kuulnud poja jätustuse, „sellega on wiist nende lastmisel pimebas lõpp. Peame olema ette wõtmistatud uue wastu — tõenäoliselt tule alla wõtmise wastu.“

Wana asunika arwamine näis olawat ofalifelt õige. Jorthi kaaslasted tõpetasid paugutamise. Neist polnud enam midagi kuulda ega näha. Kuid see waitus ja piiramise nähtis tõpetamine oli rassem lenda kui awalik waen. Põlud, tumedad tunnid hiilisid mööda. Mehed puhkafid ja walwasid järjekorras, kuid teegi neist ei maganud. Sõpuls kahwatas pimedus, hall hämarik kerkis idast. Kauge mägestiku kohal muutus kaewas puatafes. Tuli pärawalguš.

Lapsed ärkasid nälgaselt larmihõdes, olid wälja maganud. Naised kasutasid waitfet hommikutundi sooja eine walmistamiseks.

„Nad on wõid olla ära läinud,“ arwas Guy Jäbeli naine, waadates akna. Seba oli ta tõduft saadik juba sagedasti teinud. Jean nägi, kuidas ta tume pill lendas üle aasa; kinni peatas surtnud abikaasa tumedal, wõljastutatus

Herbert Hoover.

Ameerika Ühisriikide uus president.

Foto Pacific & Atlantic.

kogul, kes lamas kummuli rohus. Naise nagu tegi Jeanile waewa.

"Ei Esther, nad pole veel ära läinud," vastas Jean. "Nägin paari neist pöösaste taga."

Blaisdell oli optimistlik. Ta tõendas, et Jeani õine tegu mõju avaldab ja Jorthide vägi piiraniist enam liig otjustamalt ei alga. Kuid selgus, et Blaisdellil polnud õigus. Kohe peale päitese tõusu hakkasid neljast küljest ja suurest lähedusest paugud kostma. Os jooksul olid Jorthide meshed künkaid teinud ja kaitsewalle ehitatud. Jean ja ta seltsimehed mõisid näha selgesti tulekiri ja suitsuribastid, nii et nad paitudetele wastama hakkasid.

Boole tunni jooksul oli blokkimaja suitju täis. Uge kallaletung rauges weidi, tuleandmine jäi waiksemaks ja ühksid paugud olid selle tõttu paremini sähitud. Üks kuul riivas Blaisdelli karwast pead ja tekitas walusa, kiigi mitte tõise haawa. Esther Jäbel sidus Blaisdelli pea kinni, ülesanne, mille ta täitis osawasti ja warijemata. Wana tehhaslane ei jaksanud selle operatsooni kestel waiksest istuda. Weri ta kätel, mida ta ära katsus pühkida, näis teda äärmiselt ärritawat.

"Jäbel, me peame wälja minema," tõrwas ta lahkamatult, "ja nad kõif maha tapmal"

"Ei, me jääme siia," wastas Gaston Jäbel. "Dotan, et Blue, Frederick ja Gordon wäljas mõitlust algawad. Nad peawad juba siin olema ja kui nad siin on, siis wõid kihla wadada, et nad teawad, milles asi seisab."

Jäbeli lootused ei täitunud. Laskmine kestis waheajata kuni lõunatummini. Siis jäi Jorthi jalk waikseks.

"Ho, mis nüüd lahti on?" hüüdis Jäbel. "Boisid, jätke tuleandmine ja ootame!"

Meglaselt meeres suits afendest ja usteist wälja, kuni toa õhk jälle puhtaks sai. Ja sel filmapilgul tuli Esther jällegi aasale waatama. Jean nägi, kuidas ta äkki tultjatas ja warijedes tae wälja sirutas.

"Waadake!" hüüdis ta.

"Tagasi, Esther," kästis wana asunik. "Tagasi afna juurest."

"Mis jaatana pärast!" urises Blaisdell. "Ta on wist hulluks läinud."

Esther näis olewat kiwistunud.

"Waadake! Sead on karjaaeda tunginud!.. Nad jõowad Guy furnukeha!"

Kõif tardusid õuduses. Jean lasi pilgu kiiresti üle aasa kää. Jah, mustade sigade kari oli ilmunud kohale ja sõi rohku mitte kaugel kohast, kus lamastid Guy Jäbeli ja Jacobsi furnukehad. See seafari kuulus ajunikele endale ja neid lasti wabalt ringi joošta.

"Sead, Janel!" kogeles Esther Jäbel, Jacobsi naise poole pöördes.

Naine jookkis afna juure ja waatas wälja; ta tardus nagu Esther Jäbelgi.

"Kas usud, isa, et need sead inimeselika jõowad?" küsis Jean hingetult.

Wana mees waatas hingetult aknast wälja. Üllatus näis teadagi halwawat.

"Jean — kas wõid nii kaugale lasta?" küsis ta karedalt.

"Ei. Nad on liig kaugel."

"Waadake!" karjus Esther Jäbel lõikawalt. "Nad jooksewad otseteed sünnapoole!"

Jah, Jeanile näis saatuslik tõde kindel olewat. Ta wahtis mõttetult enese ette ja tal oli imelikult halb tunne. Ann Jäbel tuli afna juure, karjatas. Jacobsi naine seisus tummalt, nagu uimane.

Blaisdell kirus waljusti.

"— — —! Jäbel, ma ei wõi seista ja vealt waadata, kuidas sead sinu inimesi jõowad!"

"Ho, peame. Mis wõime teha?"

Esther pööras meeste poole. Ta oli kahwatu ja külm, aimult ta filmades olid hallid leegid.

"Üks meist peab wälja minema ja surunud matma," ütles ta.

"Laps, see oleks kindel surm. Me peame wälja kannatama. Minge afna alt ära."

Jean küsis eneselt, kas ei oleks wõimalik mitte wälja waadata. Asi oli pööraselt mõjuawaldaw. Suured sead rühkisid rohus, mõned

lajalt, teised waga kiiresti ja kõik läksid surmukehadele ifka lähemale ja lähemale. Juhtim loom, hiiglasuur, kõhn orik, kes oli kogu elu sel külmal maal näginud, oli wacwalt weel kaksikümne meetrit kõhast eemal, kus lamas Guy Jäbel.

"Ann, anna mulle üks oma kleitidest — ja tanu — kiiresti," ütles Jean, wabastades end wägimawdselt letargiast. "Ma jooksen sinna naise riietes; ehk õnnestub see mul."

"Ei!" käskis isa ägedalt; ja ta tume nägu leegitjes. "Guy ja Jacobs on surnud. Me ei wõi neid enam aidata."

"Siis lähen mina!" hüüdis Esther kolawalt.

"Sa ei lähe üksi!" wastas filmapilkselt Jacobsi naine, korrates teadwusetult sõnu, mis ta mees ütelnud.

"Te jääte siia," karjus Gaston Jäbel karedasti.

"Ma lähen." Esther waatas talle otja.

"Teie ei wõi mind kinni pidada. Mu mees on surnud. Kellegil pole mulle midagi öelda. Lähen wälja siin ära ajama ja oma meest matma!"

"Esther, taewa pärast kuule mind," wastas Jäbel. "Kui teid wäljas nähtakse, tapawad teid Jorth ja ta jalk."

"Nad on wõib olla alatud, aga ükski walge nii alatult ei tegutse."

Nüüd palusid kõik Estherit ettemõttest loobuda, aga ilmaaegu. Ta tõukas nad tagasi ja jooksis läbi kõõgi wälja; Jacobsi naine järgnes talle. Jean astus afna alla ja nägi mõlemaid naiti tänawale tõttawat. Ta ootas pauku. Kuid piirajatelt tuli ainult wali naer. See kare naer wähen- das weidi Jeani põnewust. Ehk polnud Jorthid nii mustad, nagu ta isa neid oli kirjeldanud. Mõlemad naised astusid awatud kuuri ja tulid labidatega jälle nähtawale.

"Nad peawad ruttama," ütles Gaston Jäbel.

Jean waatas aasa poole ja mõistis, mis tähendasid ta isa sõnad. Karja juhtim loom oli wist surmukehastid haistnud; äkki nägi ta neid ja pistis jooksmata.

"Jookse, Esther, jookse!" karjus Jean täie jõuga.

See hüüd kihutas naiti kiiremale jooksmale. Jean hakkas lastma. Orik jõudis Guy surmukehani. Jeani paugud ei ehmatanud teda. Kõik sead olid nüüd haistma hakanud ja läksid juhile järele. Esther ja ta kaaslane kadusid põõsaste taha. Wajult ja lõikawalt kolasid nende hüüded imelikult öudse kõlaga. Sead näisid ehmatawat. Orik tõstis pita kõrja, waatas

ringi ja pööras. Teised olid seisma jäänud. Siis pöörasid ka nemad ja jooksid minema.

Dennis kui ka wäljas, igalpool, kus olid Jorthi kaaslasted peidus, walitjes sügaw wai- kus. Kõik pilgud pöördusid wahwatele naitsele. Nad tõstsid labidatega muru üles ja kaewasid Guy Jäbelile haua. Surmulinikuts mõttis Esther oma jalli. Kui nad ta olid matnud, ruttasid nad Jacobsi juure, kes lamas mõned sammud eemal, ja kaewasid temalegi haua. Jacobsi naine mõttis kuu seljast, et surmit sellega katta. Siis tõstsid nad ta juure waewaga üles ja lasid ta aeglaselt auku. Jacobs oli raske mees. Kui haud factud, põlwitas leff maha. Esther pööras teise haua juure tagasi. Kuid ta jäi püsti seisma ja polnud näha, et ta palwe- tas. See oli kurb waade — see oli naine, kes oli kaotanud werises Arizonas isa, ema, õe ja wenna ja nüüd siin kaotas mehe.

Tapetute naitse tegu ja ülewalpideamine oli teinud wist häbi Jorthide ja ta kaaslastele; nad ei lastnud ainult paufugi ja ei ilmutanud millegagi oma lähedust.

Hans Ludewig. Elewusrikas nurk.
Buschi Nicola Perscheid objektiiv 1:4.5.

Wennad.

Daani kirjanik **W Bergföe.**

3

On pulmi, mil kellad helisewad kui surma-
kellad ja laulud kajawad kui leinalaulud. Guri
pulmad kuulusid nende hulka.

Õpetaja, heatahtlik õpetaja, kellele see nii
wäga südamesse läks, et Gurit Halvardi ar-
musefeks arwati, ei kartnud teda Halvardiga
laulatamast; tema oli oma toetajale ja aitajale
isegi lubanud Guriga tõsiselt rääkida. Aga tema
laulatuskõne awaldas enam muljet, nagu peaks
Guri Halvardi teenistusse astuma ja mitte ta
abikaasa kohused oma peale wõtma. Suure
rõhuga toonitas ta, kuidas Guri üksi ja maha-
jäetud olla, kui wäikesed ta teened olla Hal-
vardi teenete kõrwal, kes nii hästi kirjuti kui
ta tema teenijate eest hoolitsewat, ja kuidas
Guri Jumalat pidawat tänama selle rikkaliku
armu eest, mille osaliseks ta nüüd saawat.

Guri seisis liikumatult, nagu ei oleks ta
midagi kuulnud. Ta filmad wahtisid tarretult
oma ette, nagu oleks ta näinud mõnda teist
maailma.

Alles kui õpetaja rõhutas, et naine mehele
peab alistuma *f o i g e s*, tegi ta liigutuse, nagu
oleks ta tahtnud tagasi astuda.

Aga samal hetkel wõttis õpetaja tema käest
kinni ja küsis:

„Kas oled nõus selle mehega abielluma!“

Guri liigutas huuli, aga ei wastanud. Ta
oli weel kahwatum kui enne.

„Sa pead wastama!“ seistas õpetaja te-
male.

Guri pööras ja waatas Halvardile, kelle
punane wamminägu vähemalt meeletuigutust
ei ilmutanud. Siis seistas ta:

„Sa püha Jumal, ma ju ei taha!“

Õpetaja kohmetus ja peatas hetke. Siis waa-
tas ta Halvardile, kes temale filmi pilgutatas.

„Siis andke üksteisele kätt,“ ütles õpetaja,
ennast mitte ehitada lastes. „Sellega tunnistan
ma teid laulatatuks ja seotuks!“

Sel hetkel wankus Guri; raske mõrsjatroon
kukkus ta peast ja weeres üle kirjuti kiwipõ-
randa. See oli aga ka ainus äpardus, mis juh-
tus; muidu oli laulatus hästi möödunud.

Kuid õiget abielu sellest küll ei saanud,
õpetaja õnnistusest hoolimata, ja nimelt andis
selleks põhjust Halvard. Waemalt olid nad kolm
päewa abielus, kui Halvard ennast juba näitas
õigel kujul: umbusklikuna, wägiwaldsena, toorena.
Guri mõis olla kui alandlik ja aupaktik, Hal-
vard tundis ometi, peaasi puudus, ja kõige

wähemgi põhjus wiis ta etteheiteilt ägedusele
ja ägeduselt hullumeelsusele.

Siis heitis ta Gurile kõik ette: ta alamat
seisust, ta waesust, ta külmust — ainult Guri
ja Guttormi wahetorda ei puudutanud ta iial.
Kuigi see Gurile jäi mõistatusfeks, ometi oli ta
temale selle eest tänulik. Kõige tooruse kõrwal
oli see õrn tunne, mille eest ta heameelega
oleks Halvardi kätt pigistanud.

Järgmisel aastal pidi Guri saama emaks,
ja Halvard ise reisits Oslosse oste tegema ja
ristimistearbeid muretsema. Selle waewa oleks
ta ka wõinud nägemata jätta, sest kui ta koju
jõudis, oli Guri sünuitanud surunud lapse.

„Dige wiletja lapsukesel,“ ütles ämmaemand.
Halvard kahwatas nähes lapse laiba waim
krimpsunud näojooni, pani ostetud asjad kappi
ja ei lausunud sõnagi; isegi Gurile ei ütelnud
ta midagi.

See kosus pikkamisi, nägi wälja kahwatu ja
leinas waikest.

Aasta hiljem, umbes samal ajal, pidi ta
jällegi emaks saama. Halvard oli wäga kärjitu;
tõi kinnast isegi arsti, et midagi ei puuduks.
Aga kõik möödus nagu efinenegi kord, ja arst
seletas, et ta nii wiletsat mainukest weel iial
enemalt ei olla näinud.

Järgmisel aastal kordus lugu kolmatkorda,
ja seekord oli Halvard kui meeletu: kõik kolm
last olid just samal päewal surunud, mil ta aas-

E. Angenendt. Rannamotiiv.

Gevaerti plaat Sensima-orto.

Jlusaim aeg.
Gevaerti filmpakk.

tate eest Guttormi oli liikunud jõkke. Asi oli selge: Jumala käsi karistas teda rängasti.

Päistis, nagu ei oleks Guri viimasest lapsewoodist enam tõusnudki. Urst oli juba lootuse kaotanud, ja Halvard tundis sellest nagu lohutust: see oli karistus, küll siis taewas enamast jälle laskis lepitada.

Uga asi läks teifiti kui Halvard armas. Pikkamisi, väga pikkamisi toibus Guri, see jalgade alla tallatud lill, mille juurtes veel elujõudu peitub.

Õsiotja jälgis Halvard tema kosumist külma üksteitõisusega, siis hirmuga, lõpuks meelepahaga. Tema oli waitfjelt lootnud, et Guri surmaga saab Jumalat lepitada ja siis ühe rikka puukaupmehe lesoga Drammenis abielluda. Ja nüüd?

Ta maja muutus talle wanglaks, tühjaks, lagedaks, rõõmutuks. Ta hakkas waitfjet, kahwatut naisewarju wihtama, kes kõiges ta tahtmist täitis ja nagu waim suurtes, tühjades tubades liikus.

Guri ei wõinud parata; ta ei aimanud seda, aga ta oli Halvardi paha waim; ta tuletas Halvardile meele Guttormi, ta karitegu, mägiõige. Halvardil oli hetkeid, mil tal põlew soom oli Gurit tappa, kuid selleks puudus tal julgus. Oli, nagu oleks temast lahkunud kõik jõud ja nagu oleks ta seisnud needmise all. Ta wajas unustust, julgustust — ja nii kulid wanad harjumused tagasi.

Päewast saadil, mil ta Gurile lähenes, polnud ta enam puutumud napsupudelit; ta tundis instinktiivfjelt, et see tarwilik on, kui ta tahab Gurit wõita. Siljem oli ta küll selle järele mõnikord himu tunnud, aga nüüd, mil warjud jälle temale lastusid, kaswas tiusatus — ta ei jaksanud enam wastu panna.

Guri nuttis ja palus teda sellest tema pä-

raji loobuda. Halvardi wastuseks olid sõimusõnad ja elaw läbifaimine ümbruskonna lipatatega. Ta elas jälle täpselt nagu ennegi; jõi lufus ufse taga ja enamasti harilikult laupäewa õhtuti. Pühapäewahommikul läks ta kirkusse ja sundis Gurit teda ilufasti rietatuna saatma. Õhtul mängis ta õpetaja juures kaarte, ja kui ta sealt koju tuli, siis oli ta kaine ja pidas noomituskõnesid.

Guri ei lausunud kõige selle kohta midagi. Ta tundis, et nende wahelord oli katkenud, ja rõõmistas waitfjelt sellest; Halvardi arnutawaldused olid temale olnud alati wastifid. Kui Halvardi joomatõbi waldas, siis lufustas Guri oma ufse ja ei awanud jeda kellelegi.

Ühel õhtul tuli Halvard kirudes läbi poe ja tahtis tema juure jisse saada. Guri olla tema naine ja tema nõudwat ufse awamist. Hirmuga peitis Guri enese woodi warju eesriide tahta. Halvard kirus ja möllas wäljas kui metselajas ja tarwitas selle juures nii kollemaid sõnu, et Guri wärisema hakkas.

Altki kargas Halvard nii raskesti wastu uft, et seinad wärisefid. Uks andis järele ja, pea ees, kufkus Halvard üle läwe toa pörandale.

Surmahirmuga ruttas Guri temast mööda wälja ja jookfjis trepist alla aeda; seal takistas nüür ta edasiminekut, muidu oleks ta wististi alla kuristikku lenanud.

Silmapiigu seifatas ta juurdumult. Ta kuulis Halvardi oma taga ja ei teadnud muud teed kui teerada, mis mägiõja kallast mööda saewestkise wiis, ja seda ei julenud ta tarwitada, fjet see seifis koos kakkistest, kõikuwatest astetest, kufst ainus wäärifamme tema wõis paitata õudfesse sügamusse.

Halvard jookfjis ufseft meeletuna wälja; kui ta aga Gurit kuwalgel nägi nüüri kohale kummardumat, tuli ta fuuft hirmus mõirgamine; ta tõmbas käed rufikusse ja keeras ufse luffu.

Kohe selle järele kuulis Guri, kuidas raske riim feestpoolt liikati õuewärama ette, mis aiaft õue wiis, ja nüüd alles sai talle selgefks, et ta peab külma jügisõõ wäljas mööda saatma, wäljatõugatud ife oma majast. Nii hull polnud Halvard weel ilal enne olnud!

Nuttus istus Guri määriäärele ja otufstas oodata, kuni Halvard tema wastu hakkaks halastust tundma. Tema kohal seifis kuu nii selgelt ja külmalt, tema all kees, kihifes ja mühifes mägiõja oma walenawas wahus.

Altki käis ta peaft möte läbi. Külm hirmuhigi tõufis ta otfa ette; kähku ruttas ta nüüri äärest . eemale ja otfif warju taljuseina taga.

Selgelt ja külmalt seisis talu kuupaistel; mõne aina tagant paistis veel walguist, aga ajajooftul kustus seegi.

Varsti selle järele liikus midagi ntsse juures.

Siis kuulis ta karjatuist, wirisemist, selle järele hirmsat toorest wandumist. See oli Halward, kes ühe tüdrukku majja tagasi ajas ahwardusega, et igauhe tapab, kes oma jala üle läwe tõstab.

Siis jäi kõit jälle waitsetks, surma-waitsetks.

Õõ oli niiske ja jääkülml. Guri Iõdi-
ses külmas ja kartust tundes selle eest, mis õõ weel mõiks tuua.

Witmaks ei jõudnud ta seda seisuforda enam kannatada, ei jaksanud enam olla oma mõtetega ühtjinda.

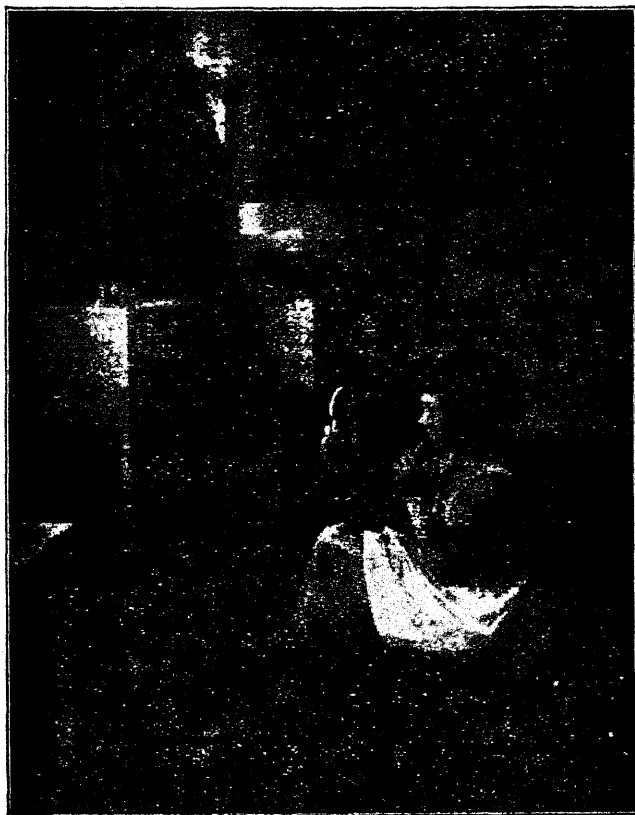
Wärisjedes lähenes ta kiviinuurile — temal oli waid see üks pääsetee ja surmahirm andis talle julguse seda tarwitada. Sügawiku kohal rippus wana tõdunenud puutrepp, mille astmed alla weiski juure wiisid. Erialgul oli see tee olnud täitsa hädaohuta, käsipuud olid annud käijale toetust ja astmed olid olnud nii kõwad, et sulased raskeid jahutotte wiisid alla weiskise ja alt weiski üles kanda. Aga sestsaadik kui aastate eest uus tee oli tehtud, ei tarwitatud seda treppi enam; selle tarmitamine nõudis suurt julgust ja ahwardas surmaga.

Ja ometi paistis temale, et tal teist walfut ei olnud. Teda ei ehmatanud õõ, ka mitte üksindus ja iselaadilised, ebamäärased loodusehääled, mis kord meisast, kord sügawusest tulid. Ei, teda hirmutas mõte, mis temas äkki ärganud, kui ta mühisewat mägiõõge nägi. Ja see mõte kordus ja kordus, kaswas ja omas kindla kaju. Oli, nagu hüüaks teda mägiõõgi ja nagu tõmbaks ta teda, nagu mõiks ta waid seal all rahu leida. Unustatud oli kõit, mis ta kannatanud.

Ta pigistas filmad ja lastis enese üle müüri alla libiseda. Ta jalad leidsid tuge kitsast, märjast puuastmest, aga kui ta sellest siis tahtis kinni wõtta, jäi talle ülemine aste pihku, ja paremini polnud lugu ka teiste astelega. Sellegipärast ronis ta sügawamale ja sügawamale.

Ta kuulis, kuidas weefohin iga astmega kaswas ja kõvenes, tundis, kuidas märg waht ta riideid niisutas, kuidas tõdunenud puu tema jalgade all itka enam ja enam järele andis. Siin ja seal puudusid astmed täiesti, teised neist olid jälle nii lahtised, et wähemagi puudutamise puhul alla sügawikku lendasid.

Ta pigistas filmad, lastis enesel tahtmatult

Em a eeskujul.
Wõetud Zeiss'i Tessar'iga.

alla libiseda ja tuffus ühe kõwa asja wastu; ennast jalule ajades märkas ta, et seisis weiski jalal, mille ratast mägiõõja ajas. Ta ruttas tagasi teele, mis ta seljataha jätnud. Umbes kolme jala kõrgusel puudusid kõik astmed, ja ometi oli ta pääsnud eluga! Willine ime!

Weiski juurest läks üks teerada pikuti möõda kaljut kuni majani, milles elas Mägiõõja Hans. Tema ja Mägiõõja olid olnud algusest saadik lahutamatud sõbrad, sest Hans oli juba sündinud selles wäikeses majas, milles ta nüüd elas; emme teda oli kuulunud weiski ta isale. Mägiõõjast oli ta saanud enesele nimegi.

Kui ta ühel päewal üsna wäikesena pidi oma isale, kes üle jõe ehituspuid wedas, kord süüa järele wiima, oli ta ühe praod läbi Mägiõõja kuffunud. Tema sõrawaid tuuenõõpe wõidi selgesti näha temast kõrges kaares ületormawa wee alt. Seal seisis ta kaks tundi, enne kui korda läks talle pika nõõri külge seotud kivi kätte wõtata. Kui ta õnnelikult jälle üles jõudis, oli tal oma nimi käes. Mägiõõja Hansu tundis kogukonnas iga laps; mis ta õige nimi oli, seda teadis ainult tema isa.

Hiljem oli ta pärinud maja ja weški ja ei olnud sellest ka tahtnud loobuda, kui rikas Halvard temale ta krundi eest suuri summasid pakkus: Mägioja Hans jäi oma kodule ja traditsioonile ustamaks.

Keegi kui Fosnäsi omanik müüri ehitas ja tema õige tee seega weški juure sules, ei annud Mägioja Hans järele. Kaljutrepi lastis ta rahulikult kõbuneda, aga vastaspoolele ehitas ta nagu biiber üle mee omale puusilla ja seda mööda pääses ta, olgugi kõweramail teil, ometi nagu ennegi weški juure.

Hans ei saanud Halvardi wigurite läbi suurt kahju, sest talunitud, kes ülekohust aru said, jahwatasid oma teri parema meeleaga Hansu wanas weškis kui Halvardi uues auruweškis. Halvardi sai aru oma ülekohust, aga seda enam wihkas ta weel Hanssu: Tema hoidis Hansu eest alati kõrwale; selle põhjust ei teadnud küll keegi, ja kui Hansu hoiatati ja paluti Halvardi eest hoida, siis tehitas mees waid õlgu, nagu oleks olnud tema Fosnäsi peremees ja Halvard ainult Mägioja mõlder.

Wäikesest majast, mis Mägioja kohal näis rippumat, willsus Gurile wastu sõbralik tulekiri.

Ta koputas uksele. Ta kui keegi ei wasta-

nud, awas ta ise ukse. Gestuba oli tühi, samuti köök, kus üks hall kass ennast tule ääres peestles. Tasakesi astus ta kolmandasse ruumi, mis ühestoos oli elamiise- ja magamisetoaks. Kõnnal, mille walguist ta wäljast näinud, põles pita tahiga lauad ja selle ees oli amatud piibel.

Ühes seinas oli suur kaetud woodi, wastasseinal juur, wana kummut. Lilled õitsesid afnalaul ja wärske jahulõhn täitis tuba.

Wäljas kohises ja kahises Mägioja ning pritsis wahuwihma afnaruuhtudele; sees walitses rahu ja waihus ja kosutaw kodutundewaim lehwis Gurile wastu.

Kass tuli tuppa ja riivas ta kleiti nägudes, pani oma esikäpad ta najale ja hakkas laulma oma kassilaulu.

Guri silitas teda; selle läbi julgemaks jades hüppas kass lauale ja oleks peaaegu küünla ümber liikunud; kui Guri küünlast kinni kahmas ja selle tahti puhastama hakkas, langeb ta silmad ukse kohal seiswale kirjale, mille Mägioja Hans hoolikalt oli nikerdanud:

„Kui awad selle ukse sa,
siis püüa nõnda elada,
et Jeesus, õige eluüks,
ka sulle wennaaks osutuks!“

Muidugi ei olnud need sõnad luuleliselt ja uued asjad, aga ometi peitus neis lihtsates sõnadest ja ainu- ja salmis, mis Mägioja Hans on elus kuulnud, midagi südamliigutawat,

mis inimese südame täitis palwelikkuse ja ülewusega. Need lapselikud-lihtsad sõnad peletasid eemale pahad mõtted, mis ülewal nööri ääres Guri südamele olid lastunud kui luupainaja. Seal ülewal armas ta leidnud olemat oma tee, oma ukse, mille kaudu ta selle maie elu wõitlusest ja waewast wõis pääseda. Siin awanes üks teine üks, mis digesse ellu wiis ustamuse ja loobumise kaudu. Ta pani käed kokku ja sõistas tasakesi:

„Sellest uksest tahan ma sisse minna!“

Siis krabises liiw eestoaas; kähku hüppas kass lauast ja Mägioja Hans seisis, pajukorm seljas, Guri ees.

Mees silmitses Gurit inestades, küsis aga ometi pikkamisi, kuna ta uusi raagusid kolbetulle wiskas:

„Kust tuled siis sina nii hilja õhtul, Guri?“

„Fosnäst,“ wastas Guri.

„Nii? Teel ma sind ometi ei kohanud?“

„Ei, mina tulin weški kaudu!“

„Weški kaudu?“ kordas Hans ja wahtis tarretult temale. „Weški kaudu ju teed enam ei ole!“

„On — puutrepp,“ wastas Guri.

„Muidu ja harilikult ei waleta, Guri,“ wastas Hans, kellele weškitee walujaks kohaks oli. „Kas usud, et olen unustanud, et Halvard mulle nüu tee weški juure kiviüüriga kinni pani?“

„Ja ometi tulid ma weškiteed mööda.“

Mägioja Hans siimitses teda uskmatult, raputas pead, awas korni wõõ ja wiskas weel ühe kaenlatäie hagu kolbetulle, nii et leek kõrgel kargas ja teekatel surisema hakkas. Siis riputas ta korni wärna ja küsis:

„Kas sa tarwitad seda teed tihti?“

„Wõid ju ise meenuda,“ wastas Guri ja toetus surinuwäsimult lauale.

„Pean weški nii kui nii kinni panema,“ ütles Hans; „siis wõin ju ka meenuda, kas sa mind narriks ei taha teha.“

Mõni hetk hiljem märkas Guri, et weški seisib, ja warsti selle järele tuli Hans tagasi. Surmutahwatult astus ta Gurile ette.

„Tundsid sa surmahirmu? Kas keegi sind on seda teed tulema?“ küsis ta ja haaras Guri käest kinni. „Wiimased kuus astet puuduvad trepil.“

„Ma libisesin tüki maad alla,“ wastas Guri ja lõi silmad maha.

„Ja sattusid all just Mägioja kaldale,“ jatkas Hans. „All mee ääres nägin ma sinu linga jälgesid. Kus oleksid ja nüüd, kui sa kass sammu weel edasi oleksid libisenud?“

Guri wärises.

(Järgneb.)

Hiline kewade.

Katkend wanapiiga päwaraamatust.

P. Grünfeldt.

Kuidas aeg kaob!

Ammu see oli, kui alles leeris käisin ja siis pärast waiksetel tundidel enesele tulewikku hiilgawalt ette kujutasin!

Ja nüüd!

Täna on mul juba kolmaskümneswiies sünnipäew!

Siiskil

Kui ennast wahest weel eht plika uudishimuga peeglis silmitsen, siis pean tunnistama, et oma wäljanägemisega täiesti rahul olen. Sest mu paled, mis nooremas eas kõhnad ja kahwatud olid, on nüüd ümmargused ja täielikud. Ja ema tõendab koguni, et ma nüüd weel ilusam olla kui iial enne. Mina seda küll heameelega uskuda ei tahaks, sest tema näeb mind, kui oma last, armastawate emasilmadega kõige paremas walguses, aga — sellegipärast —!

Minu pikk, sihwakas keha, mida mu koolisõbrad omal ajal oawarreks nimetasid, on nüüd täielik ja ümmargune, siiski paenduw, ja kui ma mõnest poest midagi ostan, siis räägitakse minuga alati kui „prouaga.“

Ainult üks asi teeb mulle muret.

Peegli ees seistes leidsin ometi midagi, mis mulle ei meeldi. Midagi, mis mind juba nagu manitsema hakkab.

Ma leidsin oma suure, tiheda juuksemetsa seest — esimese halli juukse. Küll ühe ainsa. Aga kui ma ta wälja kiskusin ja teda ligemalt silmitsesin, nägin, et ta täitsa hall oli.

Kolmkümmend wiis aastat ja — hallid juuksed!

Minu arust tahaks see nagu liig wajorajane olla!

Hea, et seda ema ei näinud, mu hea emakenel Tema südamele teeks see igatahes palju rohkem muret kui mulle enesele.

Tema pärast wõiksin ma juba ammu, nagu üteldakse, „tanu all“ olla. Sest tema pigistaks iga minu enese ja iga mu kosilase wea juures silmad kinni. Tema soowib ainult, et aga enne wanaksmine mist mehele saaksin. Nähtawasti usub ta, et ma wanapiiga nime kardan, ja

arwab, et inimene ainult abielus õnnelik wõib olla.

Kuid mina nõuan enam.

Kui ma üldse mehele lähen, siis tahan ma enesele mitte ainult nimekandjat meest, waid meest, keda ma armastan ja kes ka mind armastab. Parem juba wanapiigaks jääda, kui armastamata mehega abielusse astuda.

Kui, näiteks . . .

Aga olgu, mis ma targutan!

Minu hea emakene on enesele tänase päewa auks oma hästihoitud „lilla“ selga pannud, mis — ehk ta minule küll ei meeldi — temale ometi hästi sobib.

Tema juuksed on õredaks läinud, aga ainult mõni üksik hall karw särab teiste wahel.

Täna näeb ta iseäranis noor ja hiilgaw wälja, just kui oleks ta minu wananem õde ja mitte mu wana, õrn, kullakallis emakene. Oma rõõmsa meelega ja kuldse südamega on ta elu hädade rusumisele kangelasena osanud wastu panna.

Ta tuleb suudleb mind ja soowib mulle soojalt õnne.

Sa mu hea emal

Kui tänulik olen ma sulle su armastuse eest ja kui suure meeleheega tahaksin ma sinu wana iga armastuse läbi noorendada!

Ma ütlen seda temale.

Ta suudleb mind weel kord. Soojalt, südamlikult.

Käsi käes astume elutuppa.

Sohwalaualt paistab mulle kõige pealt silma suur ja wäga ilus lillekimp.

Ma waatan emale imestades otsa.

Ta näeb seda ja — naeratab.

„Kelle käest?“ küsin ma.

„Härra Rebase käest,“ wastab ta rõõmsasti. „Ilus lillekimp — walged ja punased roosid!“

Mu süda kihwatab.

Ma astun laua juure.

Lillekimbus, rooside wahel, seisab kaart:

„Kaunim õnnesoow kaunimale!“

Weri tõuseb mul näkku.

Ma tunnen, kuidas paled tahtmata õhetama hakkavad.

Ja südamest käib mul iseäralik hoog läbi. Nagu õiewihm. Soe ja kosutaw.

Kardan, et ema mind nõnda näeb Kummardan laua kohale ja korraldan laudlina, ehk see küll kõigiti korras on.

„Kust siis härra Rebane teab, et täna — et täna — minu sünnipäew on?“ ütlen ma.

„Noh, see oli nüüd weel asi teada saada,“ wastab emakene muigades.

„Eks me ela juba enam kui poolteist aastat ühes majas. Ainult kitsas koda wahel. Küll ta ehk seda weel mullusest mäletab. Wõi kuulis ka kusagilt mujalt. Mis sellest siis on?“

Mina ei wasta midagi. Südamesse tungib imelik tundmus.

Ema märkab, et kõneaine pisut piinlik on.

„Nüüd lähen mina kööki,“ ütleb ta teist juttu tehes. „Tead isegi, kuidas meie mood on: kelle sünnipäew, see on tööst waba, ja lauale ilmub ta kõige armsam toit!“

Ta wõtab suure köögipõlle, seab ette ja lahkub toast.

Ma silmitsen ka teisi lillesid, mis pottides ning klaasides lauale asetatud, ja loen õnnesoowisid, mis lillede saatjad juure lisanud.

Mul on hea meel, et mind nii rohkesti meeles peetud.

Aga ikka ja ikka jälle pööran ma ilusa rooskimbu juure tagasi, waatlen ta õisi, hingan ta lõhna ja loen kaardilt tähendusrikkaid sõnu:

„Kaunim õnnesoow kaunimale!“

K a u n i m a l e !

Tuleb see õiglasest südamest wõi on see pilge? Kolmekümnewiie-aastane wanapiiga ja -- k a u n i m !

Ma istun sohvale, wõtan ilusa roosikimbu kätte ja mõtlen, mõtlen

Härra Rebane elab juba ligemale kaks aastat meiega ühes majas. Tema kolis siia aasta aega pärast oma noore abikaasa surma ja ta kaks wäikest poega — seitsmeaastane Ilmar ja wiieaastane Heino — on meie igapäewased külalised.

Emakene, kes lapsi väga armastab ja nendega siis ka kõige esiti tutwust tegi, on neid tihti meie tuppa kutsunud. Peasjalikult selleks, et wana Leena, kes härra Rebase teenijaks, tubade ko-

ristajaks, lastekaswatajaks ja keetjaks, oma koristamisetööd ilma takistusega wõiks teha.

Esiti tulid lapsed ainult teatud tundidel, aga nüüd wiibiwad nad tihti ja poolte päewade kaupa meil, elustawad meie igawat elu oma lapseliku jutuga ning lustilise kilkamisega.

Ja imelik!

Nad on aja jooksul meile nii armsaks saanud, et nende tulekut igapäew otse ootame. Nendeta nagu puuduks meil midagi. Ja minul iseäranis. On, nagu ei wõiks ma ilma nendeta enam eladagi.

Härra Rebane ise on ühes suuremas kaupluses äriosanikuks. Ta kulutab kõik aja ainult oma ametile, nii et lapsed terve päewa üksi wana Leena seltsis peawad wiibima.

Kahtlemata teab härra Rebane väga hästi, et see hea ei ole, aga ta ei wõi parata. Amet ei anna aega.

Seda tänulikum on ta meie wastu, et meie ta lapsi oma juure kutsume. Juba mitu korda on ta minu head emakest selle eest tänamas käinud.

Meie saame aru, et ta kui noorepä-rane lesk — ta wõib umbes 40 aastat wana olla — oma majasse ühtegi nõndanimetatud lastepreilit wõtta ei wõi, ja nii oleme siis ta lapsed oma hoole alla wõtnud.

Ja ime!

Meie wõtsime nad oma majasse, aga nemad tungisid meie südamesse.

Ja mitte üksi nemad!

Ka nende isa! Mis sellest siis weel salata.

Emake ei suuda kuidagi enam warjata, kui suurt lugu ta härra Rebasest peab, ehk ta minu südames küll weel nähtawasti enneaegseid lootuseid ei taha äratada.

Mina aga olen juba 35 aastat wana, pean siis ka tark olema ja keegi ei tohi märgata, et minu südames weel nii hilja armastuseleek lõkendama on lõõnud.

Juba esimese külaskäigu puhul märkas, et ta oma mõistusega igapäewasest inimestest üle käis. Teise külaskäigu järele tundsin, et seda meest austama pean, ja kolmanda järele teadsin juba, et see enam oli kui austamine, mida mu süda tema wastu tundis.

Emal on tema üksikust elust kangesti kahju ja ta tahaks teda tihedamini meile külaliseks paluda.

Aga mina seisin seni selle wastu.

Ma surun kõik oma tunded tagasi. Algatus pidi ju tema poolt tulema. Kui ka tema minu wastu midagi tunneb — ütlesin ma iseenesele — küll ta siis ka teid ja abinõusid leiab, kuidas minulole läheneda võib. Jutuajamisel oleme ju küllalt tunda saanud, kuidas meie mõtted kokku sobiwad, kuidas meie eluwaated ühesugused on. Aga minu poolt ei pea ta esimest wastutulekut mitte leidma!

Üksi olles — jah — kui tihti wiibiwad mu mõtted tema juures! Ma pahandan iseenesega, et tema peale mõtlen, aga natukese aja pärast leian jällegi, et samal teel wiibin.

Kuidas võikski taim päikest unustada!

Imelik, kui armsaks inimene võib saada, kellest sul enne aimugi ei olnud!

Ja nüüd! Kas see ei ole algatus, mis täna siin minu ees seisab? Kas ei kõnele see lillekimp küllalt selget keelt?

Ma surun õhetawa näo roosidesse ja loen ikka ja ikka jälle neid kolme sõna, mis lillede saatja kaardile on kirjutatud.

Nad tulewad ju tema poolt ja tahawad mulle mõista anda, et ma temale kõige kallim, sellepärast ka kõige — kaunim olen!

Ma pigistan silmad kinni. Wägew õnnelaine hoowab mu südamest läbi ja paneb mind kõike oma ümber unustama.

Korraga kuulen tasast kahinat.

Weel enne kui silmad awan, tunnen, kuidas üks väike olewus mu põlwele ronib ja pehmed käewarred mu kaela ümber paneb. Siis kuulen, kuidas õrnad lapsehuuled mulle kõrwa sisse sosistawad:

„Soowin palju, palju õnne sünnipäewaks heale Leida-tädile!“

Ma hoian väikest poissi käte wahel, surun huuled ta roosisuule ja pigistan teda oma rinna najale. Kõwasti, südamlilikult.

„Oi, oi, Leida-tädi, sa pigistad mu täna lõhkil!“ hüüab väike Heino naerdes.

Nagu unest ärgates tõusen ma sohwal ülles, panen lapse hellalt põrandale ja äigan käega üle otsaesise.

Ükski ema ei wõi oma lapsi rohkem armastada, kui mina tema lapsi armastan!

Wäike poiss waatab mulle suurte sügaw-siniste silmadega otsa. Olen teda alati kallistanud, aga nii pööraselt kui täna, wist ei iialgi enne, ja tema ärgas lapsewaim otsib sellele nüüd nähtawat põhjust.

Korraga jookseb ema köögist tuppa. „Oh, missugune õnnetus!“ hüüab ta. „Ilmar kukkus aias kiwi peale maha ja on põlwe pealt tüki nahka maha tõuganud!“

Ruttu olen ema kõrwal, wõtan lina-sed lapid, mida ema iga juhtumise jaoks ühes sahtlis walmis hoiab, ja jooksen wäikese Heino seltsis kiiresti aeda.

Sa waene laps!

Seal ta istub ühe pingi otsa peal ja hoiab kahe käega haiget põlwe kinni, nagu walu pärast krimpsus.

Aga ta ei nuta. On juba mees, kes kannatada oskab.

Ma lasen ta ette põlwili, wõtan suka haige koha pealt ära, lasen Heinol köögist wett tuua, pesen haawa ära ja seon linase lapiga kinni.

„Waene laps!“ ütlen ma. „Selle walu peale pead suure tüki kooki saama!“

Siis kuulen enda taga kruusa peal sammusid ja tõmban suka jälle lapsele jalga.

Waewalt olen sellega walmis, kui tunnen, kuidas kaks pehmet mehekätt mu silmad selja tagast kinni suruwad; ettewaatlilikult ja õrnasti, et mu juuksed sassi ei läheks.

„Mõistke, kes on,“ ütleb mulle nii tutaw ja armas hääl.

Ma püüan lahti rabeleda, aga tunnen, et see wõimatu on. Olgugi käed pehmed, neis peitub jõud.

„Leida-tädi,“ hüüawad poisid naerdes, „see on meie isa!“

Silmapilk tõmmatakse käed ära ja härra Rebane seisab aupaklikult teretas minu ees.

„Palun wabandust, et Teiega sedawiisi sõandasin nalja teha,“ ütleb ta. „Nägin seda armast pilti ja ei suutnud oma käsi talitseda,“ lisab ta pisut koheledes juure.

„Olge üsna mureta, härra Rebane,“ wastan mina, küll õhetawal näol, ometi naljatades. „Mina, kui sünnipäewa-laps, kes täna nii õnnelik on, ei pane Teile seda mitte pahaks. Õeldakse ju, kui sünnipäewal rõõmus oldakse, siis kestab rõõm terve aasta läbi. Pealegi olen

Teile ilusa kingituse eest veel tänuwõlglane. Teie roosid tegid mulle suurt rõõmu, sest et ma roosisid üliwäga armastan.“

Ta soowib mulle veel kord õnne. Soojalt. Ta hääl kõlab nii õrnasti ja sõnad tulewad nii südamest, et ma enam õieti ei teagi, kuidas see kõik tuli, mis sellele nüüd järgnes.

Tean ainult, et sellesama pingi peale istume, kus enne Ilmari jalga sidusin, ja warsti kõige elawamas jutus wiibime.

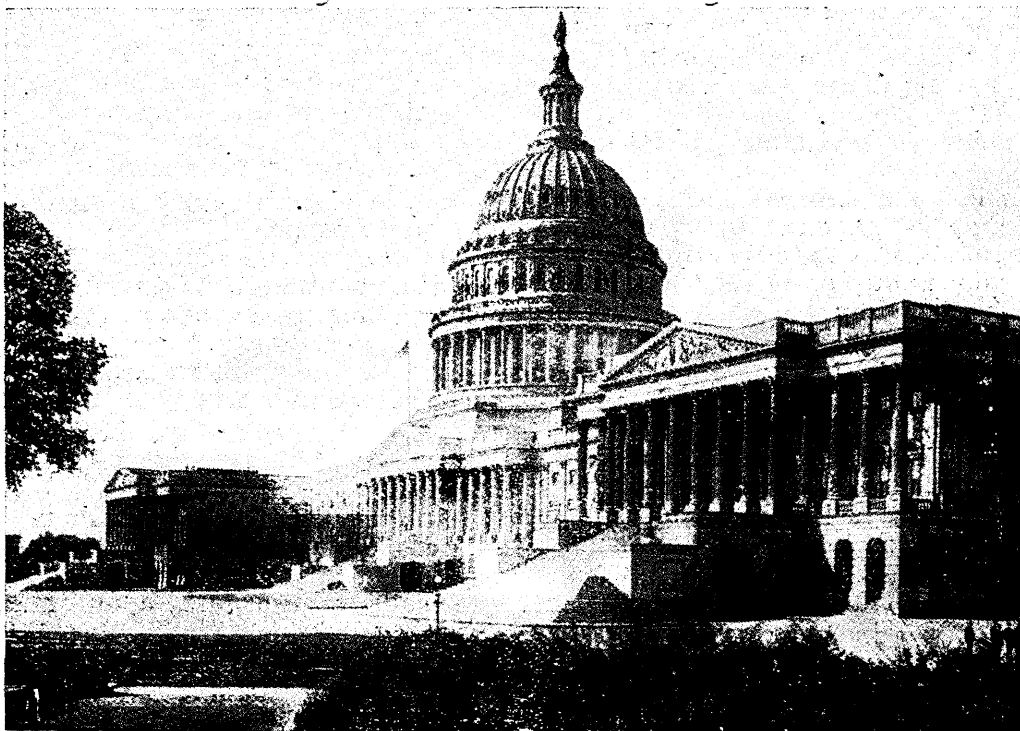
Sest kelle süda, ütleb ta, nii soojalt tema wäikeste mudilaste wastu tuksuwat, see pidawat ka ise kuldse südamega inimene olema.

Ja siis tuleb suur küsimus:

Kas ma ka teda ennast pisutki armastawat? Kas ma tahtwat teda õnnelikuks teha ja ta armsaks abikaasaks saada?

Mina nikutan ainult peaga — sõnu ma ei leia. Süda on selleks õnne liiga täis.

Siis wajun ma wärisedes ta tuge-

„The Capitol.“ Ameerika ühisiikide parlamendihoone. Selle hoone tribüünilt andis uus president Hoower rahwa ees wande ametikohastustele asudes.

Kuulen, kuidas emakene Ilmari ja Heino tuppä sünnipäewa-kooki sööma hüüab. Näen, kuidas lapsed aiast tuhinal tuppä jooksewad.

Ja siis . . .

Siis tunnen, kuidas tugewad mehekäed korruga minu kätest kinni wõtawad, ja kuulen, kuidas mahe mehehääl mulle midagi räägib, mis mu südame waljusti tuksuma ja mu näo üleni lõkendama ajab.

Ma kuulen, et härra Rebane minust juba kaua aega suurt lugu pidanud, kuulen südamliku rõõmuga, et ta mind oma lastekaudu armastama on hakanud.

wate käte wahel ja tunnen, kuidas ta palawad huuled mu suule mõrsjamusu suruwad. Kuumalt. Kirglikult.

Wõimatu on seda õnne sõnadega kirjeldada! Olgu see kewade hiline, aga kewade on ta ometi. Täis päikesepaisetet ja lillelõhna. Täis linnulaulu ja õieõhku!

*

Kui pärast toas ema juures istume, kes meie lepingule õnnelikult õnnistust annab, tormab korruga wäike Ilmar tuppä, tirib mu kättpidi toanurka ja sosistab mulle nii waljusti, et seda ka teised toasolijad kuulda wõiwad, kõrwa sisse.

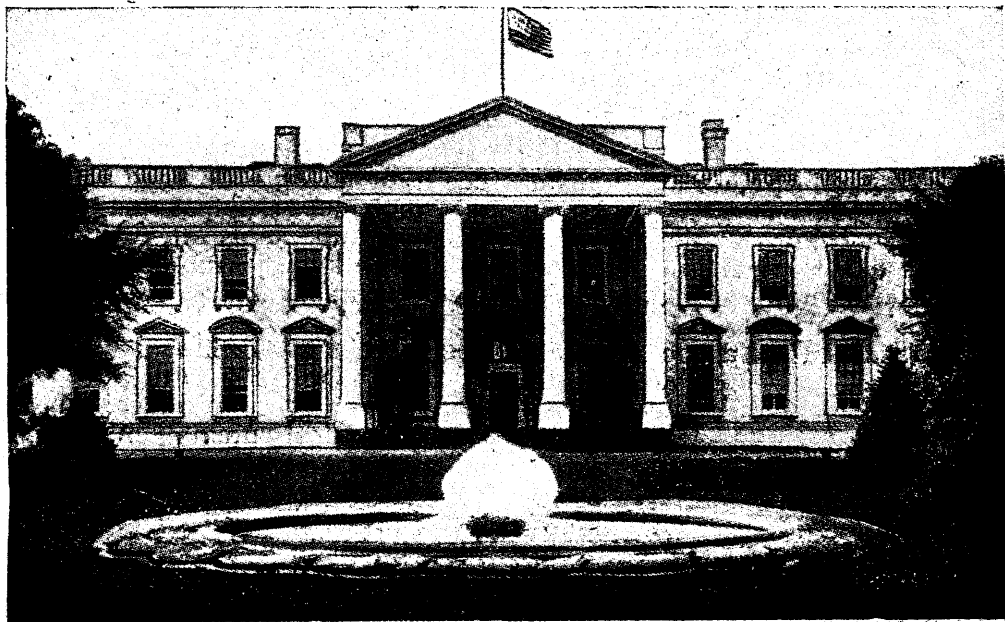
„Ütle, Leida-tädi, mis tahtis meie isa sulle aias ütelda? Enne kui wana tädi sind minu jalga siduma hütüdis, rääkisid nad aias tüki aega. Siis kukkusin mina maha ja wana tädi ei tulnud mulle mitte ise, nagu igakord muidu, appi, waid ütles, see olla nüüd paras aeg ja läks tuppa sind hütüdma, kuna mina pingile istuma jäin ja isa põõsaste warju puges. Ja pärast, kui wana tädi meile koogi kätte andis, ei lasknud ta meid mitte enam aeda minna, waid ütles, et teil täna teine-teisele wäga palju

Mina aga tõmban nad kirguliselt oma rinnale ja suudlen neid.

„Kui tänulik ma sulle selle eest olen!“ sosistab mulle mu peigmees waikselt, aga südamlilikult kõrwa sisse.

Nüüd astub ka emakene minu juure.

„Anna mulle andeks, Leida,“ ütleb ta, „ja ole rahul oma wana emaga, kes oma last teiste emade eeskujul rutemini õnnelikuks tahtis teha ja selle juures pisut kawalust tarwitas. Teadsin juba ammu, kuidas Jaani ja sinu südamega lood olid. Nägin selgesti, et üksteist

„Walge maja.“ Ameerika Ühisriikide presidendi kodu.

rääkida olla. Ütle, Leida-tädi, mis asi see oli?”

Minu silmade ees hakkawad toas kõik asjad ringi käima. Mu jalad lähewad nõrgaks.

Siis tunnen, kuidas tugew käewars mu piha ümbert kinni hakkab ja mind sohwa juure tagasi talutab.

„Leida-tädi saab teile nüüd emaks,“ kuulen oma peigmehe sügawasti liigutatud häält; „ja selle üle tahtsingi temaga ilma teieta, mu poisid, kõneleda. Küsige tema käest nüüd ise ka, kas ta tahab teile emaks olla!“

Ja need wäikesed kelmid poetawad endid nüüd alandlikult minu ligemale, pead norus kui waestel patustel.

armastasite, ehk seda küll igapidi wadjata püüdsid. Ja täna, mil mu palawam soow, oma armast last õnnelikuna näha, täide on läinud, wõin rahulikult surma peale mõtlema hakata, teades, et kaks südant, kes üksteise jaoks loodud, õnnelikult kokku on juhtunud.“

Ma wõtan emakese kaela ümbert kinni ja annan talle südamest suud.

Ka oma kallimale ei tea ma teist karistust.

Ma olen ju nii üliwäga õnnelik!

*

Õhtul, mil mul aega on selle sündmusriikka kewadepäewa üle pikemalt järele mõtelda, lasen oma minewiku weel

kord waimusilmade eest mööda lehwida. Tänase päewani, mil ma oma juukse-metsast esimese halli juukse ja aiast oma armsa Jaani leidsin.

Ja siis kerkib tulewik mu waimusilmade ette. Ilul hiilgades. Nagu fata morgana — kujutus kaugelt, kaunilt kaarelt, ennenägemata õnnesaarelt.

Kui palju tundeid olen ma aja jook-sul oma põue paigale pannud! Kui palju armastust olen ma oma süda-messe kogunud! Neile jagada, keda elu-

saatus ja eluõnn, olewik ja tulewik mi-nuga ühendab!

Aastate kaupa olen ma kõik pare-mad tunded ja soojemad soovid killus-tamatult oma südamesse paigale pan-nud. Aastate kaupa olen ma neid sõe-lunud. Olen kõik haganad nende hul-gast wälja heitnud, ja mis sinna järele jäi, on selge, puhas, hiilgaw kuld, mille wäärtus iial ei lange.

Kewade, kui üliwäga õnnelikuks oled sa minu teinud!

Kordula.

Saksa kirjanik **Otto Anthes.**

Wiimase septembripäewa õhtul aastal 1519 jõudis Lübekis Holsteini wärawa taga seiswasse Heinrich Blomi woori-meestekõrtsi üks talumehena riietatud noor mees, kel nähtawasti pikk ja raske teekond selja taha jäetud. Ta pani oma jämeda kepi, nagu neid tookord här-jaajajad kandsid, seina najale, wõttis ühe laua ääres üksipäinis istet ja nõu-dis sooja õlut kui ka käskjalga, kelle ta kirjaga kohe linna saatis.

Teised kõrtsi külastajad, woorime-hed ja loomaajajad, kes tulijas mõnda omasugust oletasid, püüdsid teda ju-tusse tõmmata, aga tema wastas wähe ja wõõra kõlaga keeles, nii et need, kes esiti waid uudishimulikud olid olnud, nüüd warsti umbusklikuks jäid. Rahu-tus, ahwardus ja waen Daanimaa poolt olid Lübekile tookord igapäewaseks leiwaks ja rahwas nägi igas wõõras mõnda luurajat ja sissehiilijat. Üks teise järele jäid nad möödudes kahtlase mehe ette seisma, toetasid rusika lauale ja ütlesid: „Hm?“ wõi „Ho?“ et teda wälja kutsuda. Mees aga istus norus peaga ja ei liigutanud. Wõimatu oli sel-gusele jõuda, kas see sündis trotsiwu-sest wõi wäsimusest.

Kõrtsimees uskus wiimast ja püüdis mehi rahustada. Aga mehed rääkisid enda ikka palawamaks ja tungisid wii-maks karjakaupa wihatud laua juure. Siis ehmatas wõõras, kahmas seina najalt kepi ja tõusis äkki sirgesti püsti, nii et kallalekipujad hetkeks kohmetusid.

Kõrtsimees kriiskas wahele. Aga just

see hüüe, mis pidi ärewust wähendama, tegi mehed weel wihasemaks. Rusikad tõusid ja tuba kajas ahwardustest. Wõõ-ras tõstis kepi, ja mõni sekund hiljem oleks hirmus kakelus alanud, kui mitte äkitselt üks hele, käskiw hää! kõi-geest kärast poleks üle kajanud:

„Mis pagan siin lahti on?“

Pilt ei oleks wõinud isegi kuradi äki-lisel ilmumisel rutemini muutuda. Sest mitte ükski tore kasukas ja samasugune karwamüts polnud selles kõrtsis ülla-taw sündmus, waid ka see, kes selles riietuses peitus: Kord König, kõige po-pulaarsem mees Lübekis, julgekaupmees, kelle ärist ja meresõitudest kogu Lää-nemeri rääkis. Woorimehed ja looma-ajajad, kes endid weel praegu olid ar-wanud härradeks kohtunikkudeks ja kättemaksjateks, taganesid pelglikult, kummardasid talumehelikult ja walgu-sid oma laudade juure tagasi. Ainult wõõras jäi ülelõstetud kepiga oma seina ette seisma, nagu oleks ta selles seisakus uuesti uinunud.

Kord König astus ruttu tema juure ja ütles poolwaljusti:

„Tulge, junkur!“

Mispeale kõnetatu oma kepi laskis langeda ja kutsuja järele wäljus, ilma et oma ahwardajatele weel ainustki pilku oleks heitnud.

Ruttu ja waikides sammusid mehed läbi tihenewa widewiku Holsteini wära-wast läbi ja hakkasid parajasti tänawat mööda turuplatsi poole minema, kui nende taga wärawa wõlwi alt hobust

kabjalöögid kajasid. Junkur pööras kähku ja sosistas:

„Erik Banner!“

Nüüd haaras Kord König oma kaitsealuse käewarrest kinni ja tõmbas ta kõrwale ühe maja sügawa ukse warju. Ja sealt pimedast nägid nad, ise nägematud, kuidas üks pikk kuiwetu rüütel, keda mõned sulased saatsid, neist mööda ratsutas, ise terawasti ettepoole wahtides nagu kütt, kes põgenewat metslooma haistab.

„Tema on see,“ pomises junkur.

Kord König naeris lühidalt.

„Selle õllekannu aja wörd liig hilja, härra rüütel,“ ütles ta, „mis teel pidite jooma.“ — —

Kaks ööd ja päewa magas rootsi junkur Gustaf Erikson Kord Königi majas Laial tänawal. Ja kui ta siis ärkas, wõis ta wõrustaja temale juba seletada, et rüütel Erik Banneri nõudmine põgenejat wälja anda, kelle eest ta Daani kuninga ees kuuetuhande taalriga watas ja kes tema käest ära põgenenud, linnakogu poolt tagasi lükatud ja et rüütel linnast siis wihaselt lahkunud.

„Edasi,“ jatkas Kord König „leidnud ta, et nõukogu, eriti aga mõlemad pürjermeistrid Nikolaus Bröms ja Hermann von Plönnies, nõus olewat junkrut toetama, kui ta oma kodumaal Daani kuninga wastu mässu katsuks korraldada. Warustuse ja rahaeest,“ arwas ta, „laske muretseda minul ja minu seltsimeestel kaupmeeskonnast!“

Seda kõik ja weel muudki, mis puudutas sellekordset kaubitsemist Daani. Rootsi ja Lübeki wahel, arutati Kord Königi tütre juuresolekul. Selle tütre nimi oli Kordula ja ta juhtis ema surmast saadik isa majapidamist. Ja see tütar polnud mitte ainult seal juures, waid ütles aeg ajalt ka mõne sõna; jah, isa pööras tihti tema poole tema arwamist küsides ja enesele üht wõi teist meele tuletada lastes.

Junkur Gustaf tegi suured silmad. Weel iial polnud ta kohanud naist, kes meeste salaasju sama hästi tundis kui oma keedunõusid. Ja selle juures oli ta kena neiu, pehmete kehaliikmetega ja peene näoga. Junkur Gustaf pidi ikka jälle teda silmitsema ja mõtles nii wäga temale, et ta waewalt kuulis, mis Kord König edasi rääkis, ning kohmetas, kui see rõhuga lõpetas:

„Seda kõik tahame Teie heaks teha, kui Teie olete selleks tubli mees.“

„Mistarwis?“ küsis ta peatult

Äga Kord König noogutas ainult, nagu oleks nad üksteist ka niisama mõistnud, nagu see riigimeeste wahel kombeks on.

Junkur wiibis Kord Königi majas nädalaid ja kuid. Sest Daani kuningas Christian ei jätnud ainustki abinõu tarwitamata, et põgenejat tabada, mis linnanõukogule palju peamurdmist sünnitas. Ja kaupmeeskond kaalus ikka jälle, kas nad junkrule julgeksid raha anda ja kuidas pärast ettewõtte õnnestumist sellest kasu saada. Kuna junkur kõik see aeg ei tohtinud lahkuda, siis wiibis ta, sest et Kord König tihti äriasjus reisis käis, õige palju ja kaua Kordula seltsis. Ja kuna ta sõbrad ikka jälle kaalusid, kas junkur küll selie kawatsetud ettewõtte hing Rootsis wõiks olla, liikus tema peas mõte, kas ta küll ei wõiks saada selle peene ja kange neitsi meheks, sest ta ise oli noor, ja kuna teda lahinguwäljalt eemal hoiti, kus ta oma noort werd oleks wõinud jahutada, siis tungis palaw weri ta südamesse. Kordulas aga oli selle ilusa nooremehe meeldiwus sügawasti ja kõwasti segatud teiste mõtetega.

Kui nad kord üksteise wastas laua ääres istusid, küsis neiu äkki:

„Ütelge, junkur Gustaf, kas olete oma südames kindel, et ettewõtte Teil õnnestub?“

„Mis?“ küsis Gustaf, kelle mõtted mujal.

„Et Teie Rootsi kuningaks saate,“ ütles neiu.

„Kuningaks!“ hüüdis Gustaf ja kargas toolilt püsti. „Neitsi Kordula, kuningaks?“

„Jah,“ wastas neiu rahulikult: „Mis Te siis muud tahate?“

„Tahan oma isamaa daanlaste ikkest wabastada. Muud pole ma weel mõelnud.“

„Teie peate kaugemale mõtlema“ — ja neiu sinisilmad waatasid talle wäluwalt otsa, kui ta seda ütles — „peatel Kas tahate oma rahwale anda wabaduse selleks, et see jälle walekättesse satub? Sest rahwas wajab kange kätt, mis teda hoiab.“ — —

Sest jutust saadik käis junkur majas rahutult ringi. Oma toaski kuuldi

teda ägedasti edasi ja tagasi käiwat. Aga kauaks ta sinna ei jäänud. Ta tuli alla kolta ja rääkis endamisi wõi läks pööningule, kus ta luugist unistades wälja merele wahtis. Kordula nägi seda kääriwat rahutust uhke mõnutundega. Tema ei teinud ka wäljagi, et noormees nüüd enam iseenesega kui temaga rääkis. Ja kui isa neiult kord küsis, mis lugu rootslasega on, wastas ta:

„Wõimalik, et tal aeg igawaks läheb, kuni ta oma tiibu tohib liigutada.“

Siis naeris Kord König habemesse ja ütles:

„Hea küll! Warsti on asi nii kaugel, et me ta wõime lendama lasta!“

Ometi möödus weel mõnigi päew, mil junkur meeletult ringi jooksis wõi kätega põlwede ümber kinni hoidis, nagu oleks ta pidanud iseennast kinni pidama. Kui ta kord jälle koja nurgas istus, oli tal nägematult kummaline waatemäng. Kordula, kes ülewal toast wäljunud, seisis ülewal trepil, mis laia ja nikerdatud käsipuuga alla tuli. Siis wõttis neiu oma kleidi kahe käega kinni ja tuli, silmad kauguses, pikkamisi ja kuningliku auwäärilikkusega trepist alla. Alla jõudes pööras ta ja waatas mõtiskledes tagasi teele, mis ta käinud. Siis ruttas ta jälle trepist üles ja tuli sama pikkamisi uuesti jälle alla.

Junkur kargas oma nurgas jalule ja hüüdis imestades:

„Mis Te seal teete, neiu Kordula?“

Neiu polnudki kokkunud, et noormees teda oli näinud. Naeratades ütles ta:

„Kui Teie päew päewa järele unistate kuningamängust, miks ei peaks siis ka minagi kord seda unistama? Kordula König on minu nimi ja minu isa nime tuntakse maailmas laialt ja kui ta tahab, siis sõdib ta hoolimata sellest, kes krooni kannab.“

Aga waewalt oli ta seda ütelnud, kui

ta kahwatas; tarretuks muutusid ta keha ja näojooned. Sest ta luges junkru näolt kokkunud tõrjet. Ta tahtis lahkuda, aga junkur haaras ta käewarrest kinni.

„Neitsi Kordula,“ kogeles mees. „Teie peate olema mõistlik.“

Neiu noogutas pead.

„Te peate järele mõtlema,“ jatkas junkur ja jäi jälle wait.

Neiu noogutas uuesti.

„Kordula,“ ütles junkur tasa, „Lübekis olete Teie kuninganna, Rootsisis—“

„Peab see olema keegi teine,“ lõpetas neiu. Ja kui junkur midagi ei wastanud, lükkas neiu ta käe tasakesi oma käewarrelt ja ütles wärisewa häälega:

„Teie peate unustama, mis praegu nägite. Kas tahate mulle seda tänuks kõige eest töötada?“

Nüüd kummardas junkur ja suudles neiu kätt, mis oli külm, nagu poleks seal ainustki weretilka. —

Kui warsti peale selle Lübeki kapten Heinrich Möller junkur Gustafi, kes ennast nüüd Gustaf Wasaks nimetas, salamahti oli ta isamaale tagasi wiinud, kuna pealik Hinrich Sasse temale sõjamoona ja sõdurid järele wiis, leidis Kord König oma tütre õhtul tugitoolis istumast ja nutmast. Kuigi ta sellega polnud harjunud, ei küsinud ta ometi midagi. Ta pani käe tütre õlale ja ütles:

„Meie oleme Lübekis kaupmehed ja jääme nendeks. Ja kui mu nimi ongi Kord König ja mul hulk laewa merel on ja ma daanlaste käest ühel ainsal aastal olen 40 laewa ära wõtnud, kroon ei kaswa mulle sellest ometi pähe. Aga — kui me ei wõi kuningad olla, siis wõime ometi kuningaid teha!“

Nüüd tõusis Kordula ja sirutas ennast.

„Jah, isa,“ ütles ta ja uhke pilk tungis ta pisarateloorist läbi. „Ja see on, wõib olla, weel enam!“

Tänu.

Balti-Saksa luuletaja **Christoph Mickwitz.**

*Hea nõu maailmas nõnda kõneleb:
Ära ilal liiga ohwimeelselt anna;
ainult omakasu ilmas walitseb,
teiste aitamine kaugele ei kannab.*

*Miks küll ennast teiste jaoks waewata?
Tänu sulle öeldakse ehk teiste ees,
aga hiljem lausutakse pilkega:
müherdune hea, rumal mees!*

Aga . . .

„Aga“ on enesest väga süütu ja tähtsuseta sõna. Alles toonitamine ja kõlawärw annawad talle otsutawa mõtte. Ta on palju astmerikkam kui mingisugune teine sõna. Pianissimona tarwituna kahwatab ta lihtsalt ütelse ülemineku tähenduseks, kuid fortissimos tõuseb ta dünaamilise kõwaduskraadini, wõib olla sissejuhatuseks wasturääkimisele ja wõitlusele kutsele. Intiimses läbikäimises on ta jutu alustamiseks väga tarwilik, eriti seisukorra selgitamise ja arwustamise põhjendamise puhul. Peab suusõnalik mõtelawahetus jääma harmooniliseks, siis tuleb sõnakest „aga“ õige ettewaatlikult tarwitada. Sest jutujamise õrnad lõngad katkewad kergesti terawamini wahelewisatud „aga“ läbi ja wõlu taganeb ebakõla eest.

Wastastikuste arwamiste kokkupõrke puhul muutub sõna lõikawaks relwaks ja kõnekahewõitlusest tekib kergesti waen ja wimm, sest sissejuurdunud arwamisi on waewalt wõimalik muuta. Wasturääkimisest wintskelt kinnipidamine tüürib waid waimlise edewuse poole, mis on waidlewate poolte hinge põhiheli, segatud wäikluse ja kitsarinnalisusega. Meelsamini ütleks kumbki wõitlew kukk: „Mina olen tark ja sina oled rumal.“ Ja kui järgnewad sündmused ühele neist õiguse annawad, siis öeldakse enesega rahul olles: „Eks ma seda juba ütelnud!“

Aga kas peab siis õigus alati ühele ja eksitus teisele jääma? Leidub ju weel küllalt keskmeid, kus arwamised wõiwad koosneda.

Hulk „agaside“ on süütuma loomuga, ja neid üteldakse, et ka midagi lausuda. Need pole pahasti mõeldud, kuid wõiwad sellegipärast haawata, eriti kui nad tabawad wasturääkimisena tõsiasju, mida enam pole wõimalik muuta.

Jalutab näiteks ilus preili tänawal, süda rõõmsas elewuses uue kübara pärast, ja temale wastutulew sõbranna

tähendab, silmad tema kübarale pöördud:

„Õige kena, aga moodsam worm oleks sulle paremini sobinud.“

Lähem peegel näitab laidetule mittemeeldiwat pilti ja ta wihkab kübarat ja nägugi selle all.

Wõi — noorpaar ootab oma külaltajalt, et see nende uusi mööbleid imestaks, kuid see tähendab kahetsedes:

„Aga mispärast olete selle wärwi walinud, mis kergesti pleegib ja mustub?“

Nüüd on kallis uuendus omanikkudele igasugu weetlewuse kaotanud.

Millise rõõmsa uhkusega juhib uue maja omanik oma külalisi läbi maja ja aia, kuni üks sõber pajatab:

„Aga miks ei ehitanud sa maja kaugeemale pahemale poole? Seal oleks sul olnud enam päikest ja laiem wäljawaade.“

Sestsaadik silmitseb majaomanik südant walutades paremaks nimetatud kohta. Tema loomisrõõmule on langenud öökülm.

Sel pole mingisugust wäärtust ja ta annab wiisakusepuudusest tunnistust, kui kedagi ilma palumata arwustatakse, kuigi elawaloomuga inimesed sellest weast waewalt loobuwad. Igaüks kuulab heameelega oma arwamise kinnitust ja nii mõnus on ütelda wõida: „See ja see arwas sedasama.“ Meie „agad“ peaks meilt enam kaalumist leidma; nad jäetagu ainult tähtsamate otsustamiste puhuks tagawaraks.

Meie peaksime harjuma oma ligimeste arwamistest ja tegudest lugu pidama, nagu me soowime, et meie arwamistest ja tegudest lugu peetaks. See südame wiisakus peab saama meile harjumuseks. Kui paljudest „agadest“ wõiksime siis loobuda, agadest, mis ähwardawad meil häwitada kooskõla armastuses, abielus ja sõpruses.

Soomlaste sõjaline abi Eesti Wabadussõjas.

1918. aasta novembris pärast okupatsiooni vägede lahkumist, kui Nõukogude Wene wäed algasid pealetungi, et heita Eesti enese wõimu alla, pööras Eesti ajutine walitsus muu seas ka Soome walitsuse poole abiandmise saamise palwega wõitluseks pealetungiwa Nõukogude Wene wägedega. Soome juhtiwad jõud ei arwanud olewat võimaliku saata riigiwägede osad abiks,

nämõisel, praegusel „Suur Tõllul,“ major Martin Ekströmi juhatusel, teine jõudis Tallinna major Hans Kalmi juhatusel hiljem. Soome wabatahtlikkude üdjuhatajaks oli alguses Soome kindral Welzer, kes lahkus Eestist weebruaris 1919. aastal.

„Põhja Poegade rügemendid“ wõtsid osa Walga wallutamisest, Paju lahingust ja Marienburgi operatsioonist.

Kolonel **Martin Ekström**, „Põhja Poegade“ esimese pataljoni ülem.

Kolonel **Hans Kalm**, „Põhja Poegade“ 2. pataljoni ülem.

kuid abi tuli soome rahwalt. „Eesti aitamise toimkonna“ kaudu, mille esimeheks oli senator Dr. phil. O. W. Louhiwuori, ilmus major H. Kalmi üleskutse soome lehtedes. Üleskutse leidis wastukaja kogu Soomes. Helsingis ja teistes linnades asutati wabatahtlikkude wastuwõtukohad. Wabatahtlikkudest moodustati kaks „Põhja Poegade rügementi.“ Esimene asus teele Tallinnasse 12. jaan. 1919 a. jäänõhkujal „Wäi-

Soome wabatahtlikud tegutsesid Eestis 3 kuud ja lahkusid siis kodumaale, millest möödub tänawu selle kuu lõpul 10 aastat. Soomlaste abi on jätnud eesti rahwa tunnetesse ja hingesse unustamatud jäljed.

Helsingis „Eesti Wabadussõjas“ lan-genud soome kangelaste ühishaua põhjapoolsele otsale püstitati punasest graniidist mälestussammas, mille walmistasid arhitekt Siren ja kujur Saxelin.

Abielusobitaja.

Ungari kirjanik **Lajos Balasti.**

Peeter, suure Budapesti ajalehe toimetuse wana teener, astus tuppä.

„Härra Földesi!“

„Palun?“

Noormees tõstis silmad pahaselt oma laualt.

„Härra peatoimetaja kutsub Teid.“

Földesi ruttas peatoimetaja juure.

„Ma wajan pühapäewaks head wett. Kas on Teil mingisugune idee?“

„Idee pole paha,“ arwas peatoimetaja. „Tehke seda!“

Tund aega hiljem astus Földesi ühe tuntud kosjasobitaja kontorisse.

„Teie soovite abielluda, eks ole nii?“ küsis kosjasobitaja ajalehe kaastöoliselt.

„Muidugi. Aga mul on kaks tingimust: Neiu peab olema ilus ja rikas.“

Wabadussõjast osawõtnud „Põhja Poegade“ tüüpe.

Földesi mõtles pisut aega ja ütles siis:

„Mingisugune teem mul oleks. Mitte küll uus, aga seda pole enam kaua aega puudutatud: kosjasobitaja.“

„Prrr...“ Peatoimetaja wäristus.

„Minagi leian, et ta hea pole, aga ma walgustan asja hoopis teisest küljest. Mõtlen nii: lähen ühe kosjasobitaja juure ja palun mulle abieluhimulist neirut juhatada. See hea mees esitleb mind mitmele ja mina etendan siis abieluluda tahtwa noore mehe osa.“

„Sellega saame toime, palun, saame toime. Mis on Teie elukutse?“

„Juweler,“ waletas Földesi silmi pilgutamata.

„Abiline muidugi?“

„Jah, aga ma juhin kogu äri.“

„Teie kuune sissetulek?“

„Kolmsada pengöt.“

„Suurepärane!“

Földesi jäi üksi tuppä. Ta sirwis lauall seiswat albumit, mille lehtedelt temale terve kari naisi wastu naeratas

— sõjaeelsetes tualettides. Mõne minuti pärast tuli kosjasobitaja tagasi.

„Oo, see on minu wana album. Sest-
saadik on need daamid juba saanud
õnnelikkudeks perekonnaemadeks. Ai-
es weel eile käis üks neist siin ja pa-
lus mind oma nooremale wõsule risti-
isaks. Üheksas,“ — lisas ta juure, nä-
hes, et klient huwiga kuulas.

Földesi wõttis kosjasobitaja käest
albumi ja silmitses päewapilte nähtawa
huwiga. Aga ta pidi otsusele jõudma,
et albumis ainustiki ilusa daami pilti
polnud.

„Miks ei näidanud Te seda pilti
mulle kohe?“

„Olin unustanud,“ waletas kosjaso-
bitaja.

„Millal wõin ma seda daami näha?“

„Homme samal ajal.“

Földesi lahkus, aga küsis läwel weel:

„Kas see daam walest ei lonka?“

„Taga targemaks! Temal pole wähe-
matki wiga. Ta on läbi ja läbi terwe!“
lisas kosjasobitaja raske rõhuga.

Järgmisel päewal ilmus Földesi täp-
selt büroosse.

Leinarong „Eesti Wabadussõjas“ langenud soome wabatahtlikkude „Põhja Poogadega“ jõuab
Tallinna sadan asse.

Foto Wannas.

„Nende hulgas pole ainustiki korra-
likku daami.“

„Wabandage, palun, minu juure tu-
lewad ainult korralikud härrad ja daa-
mid.“

„Wõib olla, aga minule need ei sobi.“

Kosjasobitaja mõtiskles hetke aega
ja wõttis siis oma kirjataskust ühe päe-
wapildi.

„Aga see daam sobib Teile wististi?“
küsis ta wõidurõõmsana ja ulatas aja-
lehemehetele pildi.

Noor blond iludus naeratas pildit
Földesile wastu.

„Ta on juba siin,“ teatas kosjasobi-
taja. „Palun ainult tuppa astuda.“

Teises toas ootas teda juba neiu.
Földesi nägi kohe esimese pilguga, et
neiu pildist weel palju ilusam oli. Kos-
jasobitaja tutwustas neid ja lahkus siis
toast. Földesi nägi hämmastudes, et
neiu vähematki rahutust ei awaldanud.
Ta ei istunud mitte sohwal, silmad
maha löödud, waid ütles noorele mehele
naeratades:

„Olen Teist kuulnud juba nii palju
ilusat, et ei tea, mis ma sellest pean
uskuma.“

„Palun kõik!“

„Oodake, ma kontrollin oma teateid.“

„Palun!“

„Teie olete juweleer?“

„Jah.“

„Teil on oma äri?“

Földes ei teadnud, kas kosjasobitaja wale üle pidi naeratama wõi wihastama, lühikese mõtlemise järele wastas ta tõsiselt:

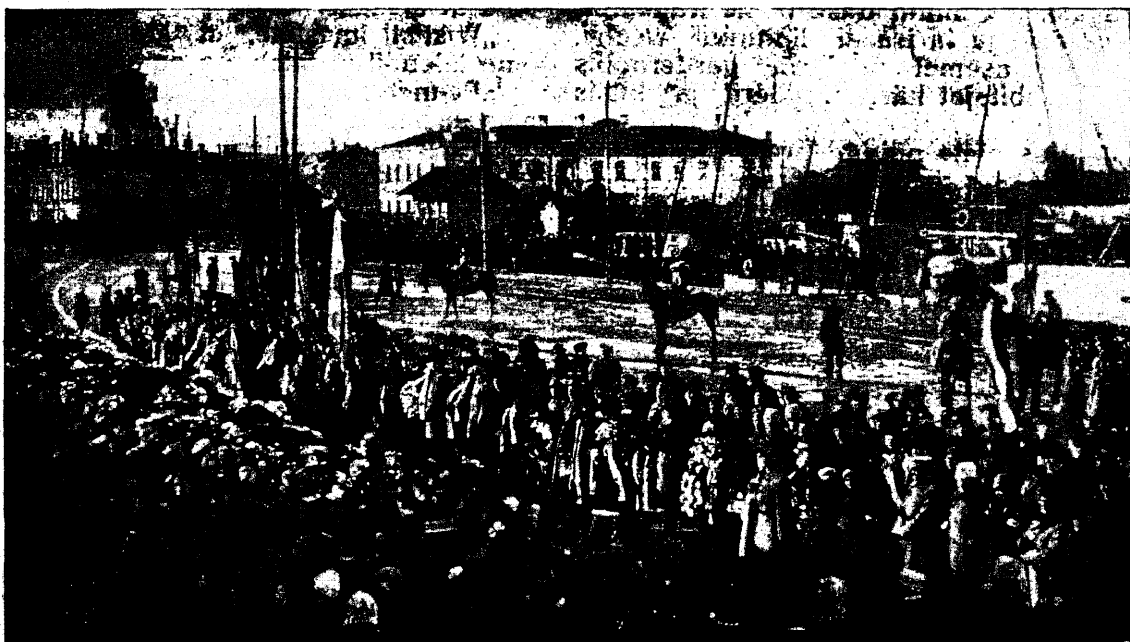
„Jah.“

„Teie olite ennem adwokaat, aga kui teie isa suri, hakkasite tema äri juhima?“

tahtnud jutlemine nende kahe wahel kuidagi edeneda, aga juba poole tunni pärast oli neil tunne, nagu oleksid nad juba ammust ajast saadik tuttawad. Földesi jutustas neiuule merekaldast, kus ta mullu olnud. Tasakesi woolasid sõnad ta suust, kui ta rääkis mere igawesest iludusest. Siis konstateeris ta weendumust:

„Mereweel on sama wärw kui Teie silmadel ja samad lained kui teie juustel.“

Neiu ei wihastanud komplimendi üle, waid lubas hoopis, et noormees ta

„Eesti Wabadussõjas“ langenud soome kangelaste „Põhja Poegade“ puusärgid sadamas enne asetamist laewale. *Foto Wannas.*

Földesi pidi ennast juba sundima „jah“ üttelema.

„Mullu wõitsite golfimängul?“

Földesi polnud weel üal golfilööjat kätte saanud, aga ta wastas sellelegi küsimusele rahulikult: „Jah.“

Neiu jäi wait, lükkas oma paksud juuksed tagasi ja waatas Földesile julgesti silma. Noorest mehest jooksis läbi kummaline lõõm; ta tundis, et neiu lähedus ta oli kohmetuks teinud. Ta ei mõtelnud enam neiu andmeile, waid mõtles ainult sellele, kuidas neiu aega wiita. Ta hakkas rääkima. Esiteks ei

käest kinni wõttis. Nõnda leidis nad kosjasobitaja.

„Nagu näen, sobib kõik hästi,“ ütles härra Müller ja hõõrus käsi. „Usun, et mind enam ei wajatagi.“

„Ei,“ ütles noormees otsustawalt ja pööras neiu poole.

„Kas tohin Teid koju saata?“

Neiu ei wastanud, waid waatas kohkudes härra Müllerile, kes seda küsimust kuuldes ka ise kohmetas. Aga see kohmetus kestis waid hetke aega. Siis astus kosjasobitaja Földesi juure, sosistas temale kõrw:

„Jätke mind daamiga hetkeks üksi. Tema ei taha Teie juuresolekul maksta.“

Földesi läks büroosse, kuhu talle neiu minuti päras järgnes. Nad jätsid kosjasobitaja Jumalaga ja hakkasid jala koju minema. Neiu koduwärawas kestis lahkumine enam kui tund aega. Nad rääkisid kokkusaamisest järgmisel päewal, ja seitsaadik said nad igal õhtupoolel kokku. Nädal hiljem muretsetes Földesi enesele teatrisse kolm priipiletit. Kolmanda neiu isa jaoks. Sest neiu tahtis temale teatris oma isa esitada. Nad lubasid kijas kohata, aga neiu jäi hiljaks. Földesi käis edasi ja tagasi, iga minut ukse poole waadates, aga neiu ja ta isa ei ilmunud veelgi. Nende asemel nägi ta garderoobis kosjasobitajat härra Müllerit ja küsis temalt:

„Kas olete näinud preili Liisit?“

„Ei. Aga ta tuleb warsti.“

„Kust teate Teie seda?“ küsis Földesi imestades.

„Tema on klaweritunnil, mis lõpeb kell seitse. Kakskümmend minutit kestab tee sealt trammil siia, ja nii wõib ta nüüd iga silmapilk ilmuda.“

„Kust Te seda nii täpselt teate?“ küsis noormees imestades. „Kas olete teda pärast meie koosolemist veel kohanud?“

„O muidugi,“ wastas Müller naerata-

des. „Ja tema käis veel tänagi Teil?“

„Nägime üksteist tänagi.“

„Aga miks?“ Noores mehes hakkas armukadedus-ärkama.

Sel hetkel ilmus neiu. Földesi suudles ta kätt ja wöttis teda wastu küsides:

„Mispärast käid sa ikka veel härra Mülleri juures?“

„Mina ei käi mitte tema juures,“ wastas neiu ja waatas Földesile süütult näkku.

„Aga härra Müller tõendas praegu wastupidist,“ wastas Földesi ärewalt.

„Mina ei käi mitte härra Mülleri juures,“ wastas neiu, ja lisas siis naeratahes: „Aga meie näeme üksteist iga päew.“

„Sellest ei saa ma aru,“ tunnistas Földesi pahaselt.

Neiu naeratas veel ikka.

„Lubage, et Teile esitlen oma isa,“ ütles ta ja osutas kosjasobitajale.

Lollilt wahtis Földesi Müllerile.

„Teie olete Liisi isa?“

„Ja muidugi.“

Lühikese mõtlemise järele küsis noormees:

„Liisi ei ela Teie juures?“

„Ometi elab.“

„Kuhu saatsin ma teda siis iga päew?“

„Tädi juure. Kas mäletate veel, et meie kohmetusime, kui teie minu tütart juba esimesel kohtamisel soowisite koju saata? Siis saatsin ma Teie wälja ja ütlesin Liisile, et ta enese laseks saata minu õe juure.“

Kell helises ja aeg oli teatrisse minna. Esimese akti järele jatkas Müller oma seletust.

„Wististi imestate, et kosjasobitaja oma kliendile esitleb ise oma tütre.“

„Pean tunnistama, et see wäga kummaline on.“

„Sellepärast ütlen Teile, et Teie mulle wõõras ei olnud. Kui Teie alles wäike poiss olite, elasime Teie wanematega Aasa tänawal ühes majas. Eks ole, Teie elasite seal?“

„Elame seal veel praegugi.“

„Ma tunnen Teie wanemaid wäga hästi ja saan nendega veel nüüdki tihti kokku. Tean ka, et olete ajakirjanik.“

Földesi katkestas ta jutu:

„Siis teadsite, et ma juwleer ei ole?“

„Muidugi teadsin seda, kuulsin seda Teie isalt ja olen Teid toimetuses näinud, kui ma wiimati sinna kuulutuse üles wiisin, sest et kontor all juba kinni oli.“

„Ja olite siis Liisi juba minu esimese külastase puhul minule määranud?“

„Ei“

„Ei?“ küsis Földesi imestades ja pahaselt.

„Ei. Esitlesin Teile oma tütre sellepärast, et Teid tahtsin nõögata. Kas teate, meie kosjasobitajad ajakirjanikke ei salli. Kirjutawad meist ja teewad meie ärile kahju. Kui meile tulite, teadsin kohe, et midagi tahate kirjutada. Sellepärast otsustasin Teile oma tütre esitleda. Rääkisin Liisiga ja tema oli sellega nõus. Meie kawatus oli, et minu tütar Teile selgeks teeb, et olete ajakirjanik ja tema minu tütar. Aga asi läks teisiti . . . Kõik muu on Teil teada. Nagu näib, sobitatakse abielud ometi — ainult kosjasobitajate juures,“ lõpetas härra Müller tasakesi oma seletust, sest etendus algas jälle.

Kaks nädalat hiljem laskis peatoimetaja härra Földesi jälle oma juure kutsuda.

„Palusin Teilt mõni nädal tagasi westet. Arwan, jutt oli mingisugusest kosjasobitajast. Mis on sellega?“

„Toon weste kohel“ vastas noormees ja ruttas toast välja.

Kaks minutit hiljem jooksis ta tagasi.

Käes oli tal käsikiri, millele kolm rida kirjutatud. Selle pani ta peatoimetaja ette.

„Palun, siin on minu westel!“

Peatoimetaja pilk langes paberile ja luges:

Ajakirjanik Lajos Földesi
Liisi Müller
kihlatud.

Draama.

Saksa kirjanik G. W. Beyer.

Nad istusid saalis. Elmar parimal, alati hoolikalt hoitud plüüshsohwal, Ella tema põlwel.

Nad armastasid üksteist ja kandsid kewadehelewust südames. Sest nad olid praegu pühitsenud kihlust. Sõrmused wälkusid neil sõrmes.

Nad suudlesid üksteist südamlikult. Sest wanemad olid toast lahkunud. Laste õnne ei tahetud eksitada. Ukse olid nad oma taga kinni pannud. Kõrwakiil, mis wäike wend Karlikene isalt saanud, sest et ta saalist kuulduwate laksatuste põhjust pärinud, oli haihtunud.

Mingi asi ei eksitanud enam maailmaupustawat õndsust seal plüüshsohwal.

Siis küsis Ella:

„Armastad sa mind?“

„Aga Ella!“

„Armastad sa mind tõesti?“

„Aga Ella! Kuidas wõid ometi küsida! Sina oled minu kõik, mu rõõm, mu õndsus!“

Suudlus kestis kolmkümmend sekundit.

Siis algas Ella jälle:

„Aga kas armastad mind ka siis weel, kui juba abielus oleme?“

„Aga Ella!“

„Kas armastad mind weel siiski, kui me juba seitse aastat oleme abielus olnud?“

„Aga Ella! Kuidas wõid ometi küsida!“

„Kas armastad mind ka weel pärast hõbepulmi?“

„Aga Ella! Ikka saan ma sind armastama. Kuni oma elu otsani!“

Ta silmad waatasid kinnitades lakke.

Ella sules silmad, ja suudlus kestis kuuskümmend sekundit.

Siis algas Ella jälle:

„Kas saad olema mulle ka alati truu?“

„Aga Ella!“

„Kas oled mulle ka siis weel truu, kui mul juba hallid juuksed peas on?“

„Aga Ella! Kuidas wõid ometi küsida!“

„Jah, kas jääd mulle ka siis weel truuks, kui ma inetuks muutun?“

„Aga Ella! Mina saan sulle alati truu olema. Ka kui sa oled wana ja inetu, kui sul on kortsud näos, kui sul kõik hambad suus puuduwad, kui jookswa su käed kõweraks kisub, kui sa pead käima kepi najal, jah, isegi kui ma sind peaksin haigetoolil sõidutama. Ikka olen ma sulle truu ja armastan sind!“

Elmar jõllitas silmi mõjurikkas seisandis ja oli oma kõne peale uhke.

Ella istus tarretult. Siis tõusis ta Elmari sülest. Triikwolt oli läinud. Ella sellest ei küsinud. Ta silmad wälkusid häwitawalt:

„Mis? Sina wõid uskuda, et mina jään wanaks ja inetuks? Nii wähe usaldust tunned sa minu wastul! Käi minema, ma ei taha sinust enam midagi teada!“

Ta nuttis südantlõhestawalt.

Elmar tahtis teda sülle tõmmata.

Ella wiskas temale sõrmuse näkku: „Mine!“ ja jooksis nuttes kõrwaltuppa.

„Isa, ma tühistasin kihluse. Tema haawas mind surmawalt. Wiska ta korterist välja!“

Isa kuulis sõna.

„Lohutage, armas sõber,“ ütles ta melankoolselt ja saatis Elmari kojaukse juure.

Profuröri tütar.

Satja kirjaniiku Kurt Martin'i romaani.

7

"Nii, see on peaaugi!"

"Jah, mis siis muud?"

"Ei midagi. Hea küll. On juba hea. Ja miks ei ole nende seletus usutatav? Mina ei saa sinust aru."

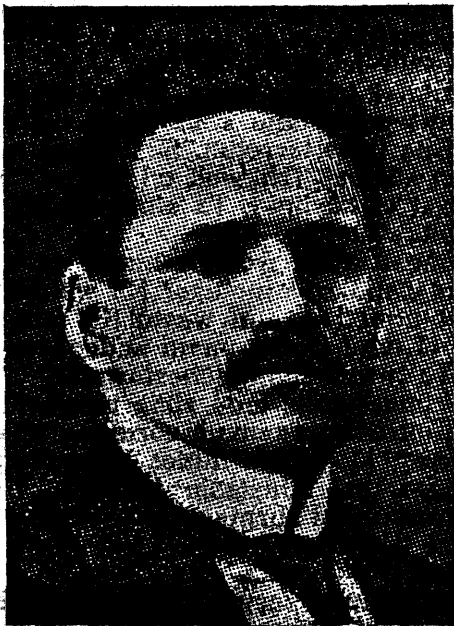
"Võimatu, et sa isegi usud. Mehed ütlesid siis, äravõimise põhjuselks olnud kihlvedu, mille põhjust nad Helenele ei võimat teatada. Mina seda ei usu. Ems kumb, nad oleksid võinud Helene arvamisele jätta, et see kõik sinu teadmisega on sündinud, või nad oleksid Helenele oma õige põhjuse teatanud. Ennem usun ma, et Helene kõike ei teata: Sest et see sinule armast ei oleks, mis kõige selle loo põhjus oli. Näüd, mil ja kõik oled jutustanud, pole selles enam kahtlust. Sellega taheti ainult sind tabada."

"See on kuulmatu oletus!" kirjendas Osthoven.

Boeg silmitses teda külmalt.

"Kuidas nii? Kui mu mõtted õiged ei ole, siis on kogu see lugu, nagu ja seda meie jutustasid, muinasjutt."

"Sa julged siis Helenet kahtlustada! Tead ta valelikuks! Sina, tema vend! Kas ehk tahad ka veel tõendada, et . . ."

Senaator Dr. phil. O. W. Louhivuori.
"Eesti aitamise peakomitee" esimees.

"Mis jaoks see ärevus, isa? Kui Helene jutustus — vähemalt ta viimases osas — tõele ei vasta, siis on asi ka nii, kuidas ütlesin: sind tabas see kõik!"

"Ja sellest tunned sa nähtavasti head meelt!"

"Rõõmuks pole mul põhjust."

"Nähtavasti on see sulle väga armas, et sinu isaga katsuti sellist mängu mängida!"

"Kõik. Aga tõstasjast tohin ma ometi rääkida."

"See pole kellegi tõsiasi."

"Noh, siis . . ."

"On olemas mitmesuguseid oletusi selle narri kihlveo suhtes, aga minu vastu polenud see mitte sihitud!"

"Miks viibi siis just ära Helene ja mitte mõni teine neiu?"

Osthoven käratas pojale: "Otsi need kaabafad kätte, küsi neilt. Osta sekti, joo nendega kui kangelaslega!"

"Sa ärritad end põhjusteta!"

"Nii, põhjusteta?"

"Jah. Egas ometi juhuslikult ei valitud just Helenet selle seletamatu kihlveo jaoks."

Osthoven kasvas oma toolis.

"Kuulge mõlemad. Asjade seisutorra järele mõlgnen ma teile selle seletuse. Wõtsin Helenelt selle wastiku ülesande omale. Sina teatad asjast ka oma emale, Hermann. Teised ei tohi sellest keegi midagi teada. Nõuan, et waitite, et lubate waitida. Sinu ema usaldan ma, Hermann, aga sina juhi veel kord tema tähelepantu sellele, et ta waitima peab!"

"Muidugi, mu."

Osthoven andis Hermannile käe.

"Ja sina annad ausona, et waitid?"

"Jah, onu."

Ta waatas pojale: "Ja sina, Lothar?"

"Mu käsi selle peale, et ma sõnagi ei lausu asjast, mis sa meie praegu jutustasid!"

Osthoven hingas kergemini.

"Nii siis saate aru, et ma tõstasju sel kujul avalikult ei või teatada. Millist walgust heidata see juba meie kriminaalpolitseile: Aga kuidagi peame Helene asja ajakirjandusele teatavaks tegema. Veistsi see, pavalu, et lähe. Selles walitseb meie wahel üksmeel. Me peame hoolitsema, et Helene hea nimi vähemasti kahju ei saa. Asi on kõige õigem, kui teana esmalwibimist seletama minu ettepanekul tehakse reisiga, mille esmalwibimist oli: mõnesuguseid tähelepantuid teha. Kuulge!"

14.

Hermann v. Surzen avas oma künetoa ukse.

„Kas tohin paluda!“

Helene tõusis ja läks tuppa, Hermanni poolt südamest teretatult.

„Jätu, palun!“ ütles

Hermann. „Mis teeb käsi?“

„Valu ma enam ei tunne. Aga pöial on alles kange. Ei tahagi enam teiseks muutuda.“

„Imelik! Sellest ei saa ma aru. See takistab sind klaverit mängimast, ja ainult maevaga saad ja veel kirjutada.“

„Mul on ju ainult harva midagi kirjutada. Et ole nii, tarvis on kätt veel edespäi hoida?“

„Tingimata, Helene.“

Ta vaatles hästi paranemud haama hoolikalt.

Neiu filmad viibisid tema näol, mis ta käe kohal kummardus. Rõõmus helk kasvas ta pilgus ja andis siis jälle aset suure ring rahutuse ilmele.

Hermann tõstis pea üles.

„Olen rahul. Minult nõrkus pöidlas teeb mulle muret. Dieti peaksiid ja sulepead hoida võima.“

„Selleks püüdnud mu pöidlal alles jõud.“

„Katsime seda õige kord ferge masšaažiga parandada.“

„Sa viidad minu pärast palju aega Sul on ju õige palju abitarvitajaid.“

„Ja kas sina see ei ole?“

„Mina? Tõsi küll.“

„Noh, näed! Nii siis tuleb nüüd igapäev minu juure!“

„Kui ja seda soovid.“

Hermann vaatas talle kuuma pilguga silma, ja see näis neitut rahustawat.

„Tund, mil ja siin minu juures viibid, on päevas mulle ometi kõige ilusam, Helene.“

„Aga Hermann!“

„Ometi! Waewalt jaksan ustuda, et sellest ainult kolm nädalat on möödunud, mil ma sind majalis teretasin. Mul on, nagu ei oleks me ial lahuses elanud. Ra enam on hea meel, kui ja seda ütlastad. Mitte, eite ütles ta mulle: „Helene on nüüd tõesti mu südame võitnud, ta on nii hea ja tundlik; temaga võib igast asjast rääkida, alles nüüd on ta hingeliselt küpselt saanud; ta on küll veel endine Helene, ja ometi on ta ka koguni teine Helene!“

Wälisminister A. Hellat asetab pärja „Eesti wabadussõjas“ langenud Põhja Poegade ühishaua mälestussamba jalale. Foto Wannas

Neiu hoidis pea maas.

Ünnelikult jatkas Hermann:

„Ja minal Mäletan veel, milline sa olid kaks aastat tagasi üheksateistkümnne aastajena. Ja nüüd. Nüüd pean sulle tunnistama: tihti, oh, nii tihti mõtlesin ma kaugel sinule, ikka ja ikka jälle! Ja kui ma koju igatsesin, siis igatsesin dieti sinu järele. Ühtlasi ärkas minus kartus: kas Helene, kes alati minu vastu hea olnud, kas ta süda ta pisutki mind igatses, kas ta kahe aasta pärast mind kui tädipoega tah-tis näha, või igatses ta minna järele kellegi teisena. Mina, näed, Helene, ma ju ei tea, kas ja . . . Mul on mõnikord, nagu ihkaks sinagi. . . Helene, ma ei jatta seda enam omale hoida, waid pean sulle ütlemä: Sa oled mulle armas, nii armas, et . . .“

Neiu katkestas ta jutu wärisedes paludes:

„Mitte, Hermann! Ah, palun, nüüd mitte. Mina . . .“

Ta wabastas oma käe Hermanni käest ja tõusis. Belglikult astus ta atrna juure. Ta filmad uitsid laugale. Tal oli, nagu lõhkes ta süda.

Ülatatult järgnes Hermann temale: „Mis sul on, Helene?“ Hirm kõneles temast.

„Kas peab siis kõik mu lootus ja igatsus purunema? Koik mu õnn luhtuma? Waata, minu elu on ainult siis täis rõõmu ja päikest kui tean, et sina tahad saada minu armsaks armastatud naiseks. Helene, kas võid mind pisutki armastada? Kui ma sulle wiimastel nädalatel filma waatasin, siis terebas mind sealt alati nii ilus hiilgus, et ma uskusin. . . Olen ma sind walesti mõistnud? Ei, see ei tohi nii

olla. Ma ei taha puhata, emme kui sinu olen omale võitnud! Helene, räägi! Anna mulle vähemalt lootust!"

"Mina... ma palun sind!" sojistas Helene. "Proovi emme iseemast. Ja anna mulle aega!"

"Nii siis ikkagi on lootust!" hõiskas Hermann.

"Sa... pead kaaluma... Ei! See ei lähe ometi, Ei..."

Neiu silma tulid pisarad.

"Mis on?" palus Hermann "Mis sul on? Ütle mulle ometi kõik, mis mõtled, Helene!"

Neiu raputas kurvalt pead.

"Ei mõi... Ja sina, sina ka... Sa näed minus küll ainult Helene Osthovenit. Aga kas sa mind ka tõesti armastad? Kui ma oleksin vaid lihtne, vaene neiu, waewalt ihkaksid ja siis mind. Sa mõtled profurör Osthoveni tütar sobib mulle seltskondlikult, ja abielludes..."

Ta jäi äkki wait. Hermann kahmas ta pahemast käest kinni.

"Kas tunned sa mind nii wähe, Helene?"

"Ja kui sa oleksid tõesti waene neiu, kas oleks siis sinu oled, sinu süda, sinu hing midagi teisluquust, Helene?"

"Neiu pea wajus riimale.

"Muidugi mitte, aga..."

"Aga seisuse waheseinad takistaksid siis minu sõnu! Sa arwad: seda ütled ja waid sellepärast, et olen Helene Osthoven! Ei, samad sõnad ütlesin ma sulle, kui sa mitte ei oleks Helene Osthoven, kui sa oleksid keegi waene, teine, waene. Raha mina ei waja, Helene. Kas mul enesel warandust weel wähe on?"

"Mitte raha, aga sa wajad seltskondlikku naist. Ka seda pead mõtlema, mis ütled sinu ema. Ja..."

"Sa usud siis, et mind sind kosimu ajawad seisuslikud waated ja mitte armastus!?"

"Mina..."

"Helene, sind, ainult sind, mitte aga raha ja seisust, sind ihkan ma enesele!"

Neiu waltis ja Hermann kurtis:

"Dieta peaksin ju soowima, et sa ei olekski Helene Osthoven, waid ainult Helene... ainult neiu Helene, ilma seltskondliku kõrgusega, ilma rahata. Ütle mulle, kas sa ei usu, et ma sind armastan südamest, armastan üliwäga ja midagi muud ei nõua — ütle mulle!"

Neiu tõstis filmad ja waatas temale näkku.

"Hermann, anna mulle mõtlemisses aega. Võib olla... Müüd aga ikkame sõpradeks."

"Mõllemiseaega! Kui kauaks, Helene?"

"Ei tea."

"Palun, ütle aeg."

"Võib olla neli nädalat."

"Neli nädalat! See on pikk aeg. Aga hea küll, ma tahan seni oodata. Aga sa ei tohi ennast sel ajal minust eemale hoida. Seda töota. Mina ei tülita sind, aga sina ei hota ennast minust eemale, waid tuled ka sel ajal minu juure. Ets ole nii?"

"Jah, ma tulen!"

"Tänan. Ja... ütle mulle waid seda: sa tahad proowida, kas minu nõu tõsine on, kas ma sind tõesti tahan — ets ole?"

"Jah. Sa pead mõtlema sellele, mis sulle ütlesin."

"Tahan seda teha, Helene. Ja müüd ütle mulle weel: Ets ole, ma olen sulle piisut armastus? Olen sulle enam kui omupoeg? Ütle mulle üksainus armas sõna, Helene!"

Neiu filmad põgenesid ta pilgu eest. Hermann palus:

"Waata mulle filmi. Ütle mulle seda mulle sinu filmid, mida su suu ei ütle. Palun sind."

Ja nende filmid kohtasid. Hermann hõiskas:

"Jah, jah! Sina armastad mind, armastad mind tõesti!"

Neiu astus eemale.

"Müüd lahkumel! Teised patsiendid ootawad, Hermann!"

Ruttu tõmbas ta kinda kätte.

"Nagemiseni!"

"Nagemiseni, Helene. Hommetuled jälle—ets."

"Jah, Hermann."

Müüd oli ta wäljas. Pikkamisi läks ta trepist alla. Ta rind tõusis sügawasti hingates.

Mis sellest tuli? Mis pidi sündima nelja nädala kestel?

Ragu unenäos jammus ta käidawal tänawal. Siis kajas tuttav hääl. Ta jahmatas. "Helene!"

Ta waatas ringi. Lothar Osthoven seisis ta kõrwal.

"Mis sul on? Kas pole sa terve?"

"Pea walutab piisut. Dere, Lothar."

Wend filmitses teda.

"Tahad sa koju sõita? Pean ma kutsuma auto?"

"Ei! tänan."

"Kuid sa Hermannit juures?"

"Jah."

"Kõige rahul?"

"Jah."

"Tule minuga. Tahaksin sinuga kord eksitamalt kõnelda."

"Ei tea." Wiivitades wastas Helene temale.

"Või tahad parem koju minna? Puhata?"

"Oh ei!"

"Ütlesin sulle heameelega midagi jutustanud enesest. Südamel asjus."

„Sina?“

„Jah. Seda pole ja wiist minu juures wõimaltuis arwanud?“

„Aga Lothar. Tulen heameelega sinuga ühes.“

„Nad pöörasid poiktänawasse ja jõudsid warsti Lothari korterisse.“

Wend wiis ta oma töötuppa, mis wäga maitsekas.

„Jstu, Helene. Tule!“ Ta lükkas talle klubitooli ette. „Kas joowid klaasi weini?“

„Tänan, Lothar.“

„Ometi, oota!“

Ta lahkus toast ja tuli pudeli weiniga ja kahe klaasiga tagasi.

„Mii, tule!“ ütles ja pakkus weini. „Sinu terwifeks!“

Helene waatles teda.

„Kui sul südame asju on awaldada, siis joon parem sinu armastuse peale!“

„Ma tänan sind.“

Lothar jäi laua kõrwale seisma ja waatas üle.

„Sinu poolt ootan ma kõige enam arusaamist. Tädi Gwaga olen juba kõnelnud, aga temale oli selles ometi palju ruidist, mis ta kuulis. Ta ei leidnud minu tundega sisetist kooskõla. Kas asi nüüd teistiti on, seda ma ei tea. Mina temaga sellest enam ei rääkinud. Aga nüüd pead sina seda kuulma, sest ma tahan ka isaga rääkida, ja seal tuleb mul wõitlus, see on kindel. Muidugi pean mõnema: ka meie ei seisa üksteisele dieti lähedal. Sina oled minuist wiimastel ajal emale hoidnud. Wabanda, aga mulle oled ja tihti mõistatuslik. Jämutad waateid, mida ma seni sinu juures pole märkanud. Kuidas on isaga lugu?“

„Tema on enamasti pahas tujus. Wististi on tal jälle mõned rasked kohtuasjad ees.“

„Seda küll! Tema haistab igalpool minu wastuseisu, ja seda ta ei falli. Mui on sellest kahju, aga minu waateid see ei muuda. Käin teed, mida olen leidnud õige olewat, ja aitan teisi inimesi. Seega pole me weel täitnud õigluse käsku, kui teise, kes ehtis, lihtsalt hukka

mõistame; me peame katsuna ehtijaid jälle õigele teele tagasi juhutada ja neist häid inimesi teha. Sellele sihile jõuame waid õige inimlikkuse läbi, mitte aga meie poolt waljult käsitatud mihtlusejaduse waral.“

„Jsal on teised mõtted.“

„Paraku! Helene, ja räägid nüüd isast tihti nii wõõralt. Et ja tema waljust iial pole heaks kiitnud, seda ma tean; aga ja näid selle järele, kuidas ta oma profuröri ametit peab, teda otse wihtkama oleme hakanud. Kust see tuleb?“

Helene naeratas kibedasti.

„Kuidas pean ma sulle seda lähidalt seletama? Siin on palju sündmusi üksteisega kokku põimitud.“

„Warem kaitsejid ja tihti isa minu wastu, kuigi ja ta waljust ametis ei leidnud õige olewat. Sa leidsid temale alati mõne wabanduse.“

„Nüüd ei oska ma teistiti.“

„Ea räägid nüüd mõnikord, nagu ei peakski ja ennast tema lapseks.“

Winatult hakkas Helene naerma.

„Sul on terawad filmad. Jah, mulle pole see sugugi tähtis, et ma — tema laps olen.“

„Aga Helene. Kui ja nõnda oleksid rääkinud weerand aastat warem!“

Meiu kehitas õlgu.

„Olen palju läbi elanud. Mõtke minu tagasitulekule. Sa ei tea, milline tüli meil Rotterdamis oli. Nagu mulititudrufuga käis isa minuga ümber. Usutles mind kõige niibemais asjus.“

„Pead meeles pidama: temal oli õigus kõige pahemat oletada.“

„Seda arwan minagi. Aga see wiis, kuidas . . . ometi, mis tarwis weel sellele mõelda! Ja siis peaaasi. Mitte, et ta tütre kätte sai, mitte, et see tütar kõige pahema käest oli pääsnud, mitte, et ta jälle oma neitsilikus puhuses tema ees seisis — kõik see polnud peaaasi! Peaaasi oli waid see, et teda, profurör Dstho-venit, ahwardas awalik alandus, et keegi wastane julges teda haawata, temale kallale tippuda, et kõik oli tema wastu sihitud, et. .“ (Järgneb.)

KARE NAHK.

Ilmastikumõjudele, mis naha karedaks muudawad ja lõhendawad, on
kreem **Leodor**

kaitseabinõuks. Peenemaitseiselt parfüümitud mitteraswasisaldaw tualett-kreem. Nahk tuleb wähease kreemiga hästi sissehõõruda ja selle järele kergelt üle puuderdata. Saadawal kõikides Chlorodondi müügikohtades. Tuubi hind Kr. —75.

Wastutaw toimetaja P. Grünfeldt.

Wäljaandja Kirjastus-osaühisus „Aureng“.

Trükitud „Edu“ trükkimas G. Kompasli t. 40, Tallinnas.

V. I. Gorbatschev & Pojad

TALLINNAS, Estonia puiestee, 15. kõnetraat 12-55.

Firma ssut. 1895.

Nahakaupade, hobuseriistade ja jalanõude ladu.

Müük vabriku hinadega.

SADULSEPA TÖÖTOAD.

Võetakse tellimisi kõiksugu sadulsepa, muude nahatööde ja paranduste peale vastu.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Hinnad odavad.

Kuldaurahadega kroonitud

KOHWITÖÖSTUS

„ESTO“

TALLINN, TELLISKIWI, 44.

TELEFON 22-69.

Soovitab perenaistele hästituntud peene- ja puhtmaitselisi

wilja- ja oakohwisid.

Kauba headuse eest vastutus.

Tarwitusel üle riigi.

Tellimisi täidetakse korralikult.

Omanik **A. INTHAL.**

Kõik teadlikud tarvitavad meie vabriku kaupu.

Parimad Eestis on:

siidi
floor
villased ja
puuvillased

} **sukad**

siidi
villane ja
puuvillane

} **trikoo pesu**

klöppel
vene broderii
ja gipüür

} **pesupitsid**

siidi, floor sokid ja laste sukad;
supluse ja võimlemise trikood.

OSKAR KILGAS

TRIKOO-, PITSI- JA SUKAVABRIK

Tallinna, Volta tänav,

Kõnetraat 2-23.

Mööblitööstus
„VENUS“

Magasini tän., 3-b,
Kõnetraat 404.

Soovitab ladust ja tellimise peale:

Türgidiivaneid, mitmesuguseid kushette, saali-, ka-
bineti-, söögi-, magamistoa sisseseeideid ja kõiksugu
üksikmööblit, nagu: toolid, laud, kapid jne. jne.

Vana mööbli asjatundlik parandamine.

Imestamisväärt odavasti, kergesti ja puhtaks pesete
oma pesu pesupulbriga

LUMIWALG

ühes sellega pikendate ka pesu vastupidavust, samuti söögi- ja kööginõud
ning mustad ja raswased käed saavad imestamisväärt kergesti puhtaks.
Nõudke igalpool.

Pealadu: Tallinn, Suur Pärnu maantee, nr. 48.

P. K. „Estonia“

kauplused

soovitavad perenaistele

mitmesugust vorsti,
võid,
juustu,
mune,
vahu- ja kohvikoort,
lastepiima,
mitmesuguseid konserve.

Kauplused:

Jaani tän., 3. Kõnetr. 8—45.
Müürivahe, 16. „ 23—09.
Jakobsoni, 4. „ 5—18.

Rätsepaäri

MAX JOHANSON

Tallinnas, Lühikejalg, 6.
Kõnetraat 30-89

Olen saanud **Inglismaalt** kevade-
hooajaks tarvisminevaid kaupu:

**modern-
palitu-,
fraki-,
smokingi- ja
õllikonnariideid.**

Samuti oman kodumaa palitu-riideid, milli-
sed tunnustatud Tallinna Rätseppmeistrite
Ühingu poolt heaks ja vastupidavaks.

Parim, soliidseim ning moodsaim

jalanõu

kannab

kaitsemärki

Tähelepanna!

„Kes kauba headuse peale rõhku paneb, see ostab

LIER & ROSSBAUM'i juurest

Viru tän., 7. — Kõnetraat 27-34.

- ÕMBLUSMASINAID** „Mundlos-Original-Victoria“ perekonnale ja tööstusele. Õmbluse ja tikkimise juhatus hinnata.
- KUDUMISMASINAID** Claes & Flentje, Mülhausen, moodsate jakkide, riiete, sukade j.n.e. kudumiseks.
- JALGRATAID** „Wanderer“, „Diamant“, „Swift“ ja „Coventry“.
- KIRJUTUSMASINAID** „Continental“ kõige uuendustega ja praktilisem, **Müük järelmaksuga.**

Ameerika teaduslikult õige ja praktiliselt parim ning vastupidavam

autokumm

on

Miller

Tallinna ladu:

Heinr. Lagus.

Müüriwahe, 16, Laenu-panga majas, uks B.

Telefon 12-53.

A.-S. DROMMETER & Ko., Tallinnas, Lai tän nr. 5

müüb

odavasti

ELEKTRI-
lampe, triikraudu
ja loki-miskääre

JALGRATAID
parimatest inglise-, Prantsuse-
ja Saksamaa vabrikutest

